

ŽIVA ZAJEDNICA

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH ZAJEDNICA
MITTEILUNGSBLATT DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN GEMEINDEN
D 2384 E · 2.50 DM · STUDENI / NOVEMBER 2001 · BROJ / NR. 11 (220)

LEBENDIGE
GEMEINDE

Grad iz HKM
Gülmheim/Oberhausen
od križem
ukovarskim žrtvama
a obali Dunava
Novo groblje
Vukovaru.
i je svanula zora
hrvatske slobode.

**Stoji
grad...**

**VUKOVAR
1991.–2001.**

IV. SMOTRA ZBOROVA DJECE I MLADIH

GIESSEN, 28.10.200

▲ HKM Mainz:
„Sluzi Božjemu“ (Balog, Car),
„Velik je Bog“
(M. Filipović, Traditional)

HKM Frankfurt: ▶
„Hvalite Gospoda“ (L. Perosi),
„Blagoslovi Gospode“ (Š. Marović)

▶ HKM Sindelfingen:
„Danas Isus“ (S. Topić),
„Darovi Duha“ (M. Martinjak)

HKM Düsseldorf: ▶
„Anđeli mira“
(V. Pavlović, B. Brnas),
„Bože moj, ...“ (Negro-Č. Antolić,
obr.: B. Brnas)

U OVOM BROJU

5 motrište

Anto Batinić • Gdje je sad sloboda medija?

6 pastoralni skup

Adolf Polegubić • Bogoslužje – otajstvo Božje blizine

9 vjera

Ante Vučković • Vjera i strah

22 život

Marijan Markotić • Mi i drugi
Jozo Župić • Anđeo sestrištva

26 IV. smotra zborova djece i mladih

Neda Perdija • Izraz duhovnog raspoloženja

13 lebendige gemeinde

Josip Klarić • Die Zusammenarbeit zwischen den Missionen
Antonia Tomljanović-Brkić • Wellness

ŽIVA ZAJEDNICA LEBENDIGE GEMEINDE

www.zivazajednica.de

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42
Tel. (0 69) 95 40 48-0
Fax (0 69) 95 40 48 24
E-Mail:
kroatenseelsorge@t-online.de
zivazajednica@t-online.de

Herausgeber/
Izdavač: Kroatenseelsorge in Deutschland

Verantwortlich/
Odgovara: Josip Klarić

Chefredakteur/
Glavni urednik: Anto Batinić

Redaktion/
Uredništvo: Ivek Milčec, Jura Planinc,
Adolf Polegubić, Jozo Sladoja,
Antonia Tomljanović-Brkić,
Stanka Vidačković, Jozo Župić

Layout: Ljubica Markovica-Baban

Lithos + Seiten-
montage: Fotosatz Service Bauriedl
64546 Mörfelden-Walldorf

Druck: Spenglers Druckwerkstatt GmbH
64572 Büttelborn

Jahres-
bezugspreis: DM 30,- incl. Porto
(s poštarinom);
za ostale europske zemlje: DM 40,-
za prekomorske zemlje: DM 60,-

Bank-
verbindung: Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01)
bei der Frankfurter Sparkasse

Memento za Vukovar

Bilo je to 18. studenoga prije točno deset godina. Cijeli jedan grad, s nekoliko stotina slabo naoružanih branitelja, bio je ostavljen na milost i nemilost cijeloj jednoj organiziranoj vojsci i njezinim paravojnim zločinačkim formacijama. Taj grad je mjesecima odolijevao posvemašnjoj opsadi. Hrvatska je bila gotovo na koljenima, pa mu nije mogla pomoći, a Europa je s međunarodnom zajednicom škiljila na jedno oko i čekala da napadač dovrši svoj krvavi posao i time riješi problem. Ali, Vukovar se nije dao. Nije se dao ni kad je pao. Jer znao je da pada da bi ostala i opstala cijela Hrvatska.

Zato se u ovom broju, dragi čitatelji, posebice sjećamo vukovarske tragedije. Zato u ovom izdanju oštro upozoravamo na neprihvatljiv i sraman odnos suvremene hrvatske medijske javnosti, osobito pojedinih novinara i listova.

Možda smo i previše pa i jednostrano ušli u čistu, pardon prljavu, politiku, ali imamo dojam da u Hrvatskoj trenutno nema nijednog značajnijeg oporbenog lista koji bi izražavao različite i drugačije poglede na aktualno stanje. A nezahvalnost prema žrtvama hrvatske samostalnosti i neovisnosti, kao i opskurno antihrvatstvo većine listova i novinara, mogu se nazvati samo skandalom.

U ovom broju Vam skrećemo pozornost i na druge vrlo vrijedne priloge: o liturgiji, o vjeri i strahu, o događanjima u našim zajednicama, o smotri zborova djece i mladih... Tu su i naši vrijedni prilozima na njemačkom jeziku.

Uskoro ulazimo u vrijeme došašća, pa Vam, dragi čitatelji i prijatelji, želimo blagoslovljenu pripremu za proslavu božićnih blagdana.

Uredništvo

Otvorenost za suradnju

I mi hrvatski svećenici, pastoralne suradnice i suradnici promišljamo kako na našim regionalnim tako i na našim zajedničkim pastoralnim skupovima, kako bismo danas najefikasnije pastoralno djelovali u našim katoličkim zajednicama, bilo da se radi o katehezi djece i krizmanika, bilo o pastoralnom radu s obiteljima, mladima, starima ili bolesnima.

Mnogi su svećenici i pastoralne suradnice i suradnici sretni što zajednički mogu promišljati o našim pastoralnim problemima te zato redovito sudjeluju na svim pastoralnim susretima, bilo onima koje organiziramo mi Hrvati, bilo onima koje organizira ova mjesna Crkva, i to na svim razinama. Isto tako mnogi hrvatski dušobrižnici pokazuju volju za pastoralnom suradnjom i zajedničkim susretima ministranta, mladih, smotrama crkvenih zborova, zajedničkim susretima župnih vijeća na biskupijskoj razini; razmjenjuju iskustva s kolegicama i kolegama.

Nažalost ima i onih među nama, hrvatskim svećenicima i pastoralnim suradnicama i suradnicima koji su sami sebi dostatni. Začahurili su se u svoje misije i nigdje se ne poka-

zuju. Je li to strah od drugih i drugačijih, strah od susreta s novim idejama i novim pastoralnim izazovima? Ne znam. Ali jedno znam, da onaj koji nije kadar primiti nije kadar ni dati. Onaj koji ne dopušta dotok novih i drugačijih misli, onaj koji misli da više ništa ne treba i da više ništa ne može naučiti, takav nije sposoban ni na nove i sve intenzivnije i zahtjevnije pastoralne probleme. Takav je osudio sebe i svoju misiju na „pastoralno umiranje“. Pojedinač teško može sam nešto ostvariti na pastoralnom planu. To možemo samo zajedničkim promišljanjem i međusobnom suradnjom.

Mi se moramo otvoriti jedni prema drugima i prema našim zajednicama... Za sve to potrebna je suradnja, hrabrost, otvorenost prema nepoznatom i novom; potrebno je puno fantazije i kreativnosti. Trebamo se znati i dati promijeniti. Jednom riječju: trebaju nam nove vizije. U tom smislu nam je prionuti zajedničkom poslu, otvaranju novim pastoralnim izazovima i svakodnevnom iščitavanju novih znakova vremena.

P. Josip Klarić, u Delegatovu pismu na njemačkom jeziku u ovom br. str. 13)

Bosanski Yutel

Jedan mladi otac dvoje malodobne djece u jednoj većinski hrvatskoj županiji u Federaciji BiH reče mi prije otprilike godinu dana da on jednostavno ne razumije pola riječi koje čuje na ondašnjoj Televiziji BiH. Iz radoznalosti bi je povremeno uključio, ali bi, premda običan čovjek, ostao zatečen, ne samo slabom slikom i nekim novim nerazumljivim riječima s tipičnim baščaršijskim govorom, nego općenito primitivnim programom. Voditelji/ce dnevnika i političkih emisija bili su, neka mu oprostite, reče, ne samo „po faci“ i izgovoru smiješni, nego i po stilu, temama, stajalištima.

Nazvao sam ga nedavno i pitao kako mu se sviđa nova bošnjačko-hrvatska TVF-BiH. Njegova reakcija bila je vrlo žestoka. Takva televizija neće u njegovu kuću. To je za njega novi Yutel. Njegova djeca su rođena i rastu uz hrvatski jezik Hrvatske televizije.

A što sada, kad više ne može pratiti HRT? Tad je, uz sočne psovke, počeo govoriti o još jednoj izdaji i prodaji Hrvata u BiH. Kao što su izdavani i prodavani za vrijeme i poslije rata, tako i sada. Uvijek nečiji sitniš za potkusurivanje. Uvijek pokusni kunići za pravljenje umjetne države, umjetnog jezika, umjetne televizije. Deset godina je trebalo da koliko toliko poprave nekadašnji „srpsko-hrvatski“ koji se učio i govorio u BiH. U Hrvatskoj su se Hrvati smijali takvom jeziku, pa su govorili da i ne mogu biti Hrvatima oni koji tako govore. U međuvremenu se puno toga popravilo preko škole, novina, radija i televizije. I sad opet – natrag na staro?!

Radi djece će morati kupiti satelitski tanjur i digitalni reciever za prijem HRT-a. Da nije djece ne bi to učinio, jer će, kako reče, sadašnja komunistička i antihrvatska HRT opet na njemu zarađivati. I kartice se moraju plaćati! A morat će, htio ne htio, plaćati i yutelovsku TVF-BiH, za koju računi odavno stižu s računima za struju. Tko će to sve platiti. On je bio u ratu, lakše ranjen, odavno je bez posla. Da mu roditelji ne rade na crno u Njemačkoj, ne bi imao ni za jesti. Riječi kojima on „osjeća“ za državu, bilo hrvatsku bilo bosansku, ne mogu u novine. Gospoda Petritsch, Klein i njihovi hrvatski sponzori Mesić i Račan, kao da žele pod svaku cijenu od Hrvata u BiH stvoriti novu bosansku naciju po već pokušanom i propalom Kallayevu receptu.

A. H.

HAMBURG

Spomenik iseljenicima

Hrvati Hamburga daruju hamburškoj luci „Spomenik iseljenicima“ – kojih je od 1836. do 1934. bilo 5 milijuna, među kojima i 400 000 Hrvata. Spomenik treba izliti u bronci, a za to je potrebna financijska pomoć naših iseljenika.

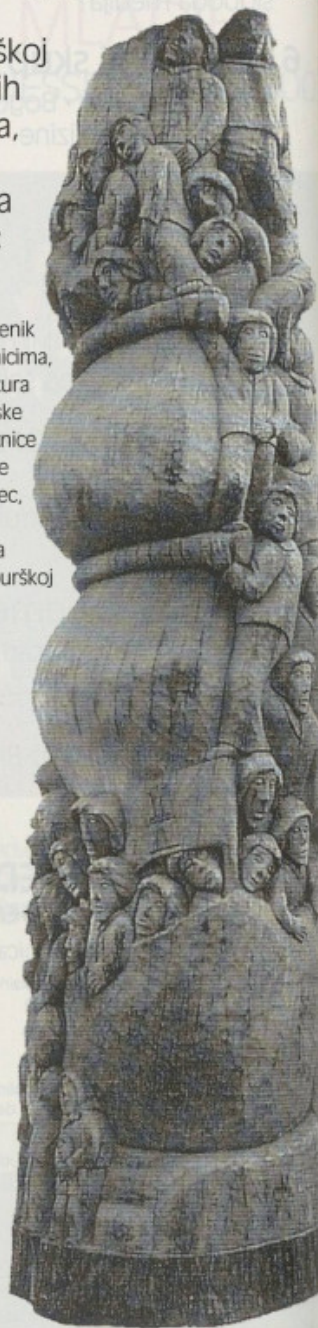
Hrvati koji žive u Hamburgu, u povodu 800-te obljetnice hamburške luke, darovali su gradu Hamburgu „Spomenik iseljenicima“ koji podsjeća i na Hrvate koji su se preko hamburške luke iselili u Ameriku u razdoblju od 1836. do 1934. Tada je među 5 milijuna iseljenika bilo oko 400 tisuća Hrvata. Grad Hamburg posjeduje u svom arhivu sve podatke o iseljenicima: njihovo podrijetlo, mjesto rođenja, ime broda kojim su plovili kao i ime mjesta (države) kamo su otputovali.

Spomenik je napravila hrvatska umjetnica Ljubica Matulec, rodom iz Đurđevca. Načinjen je od drveta (hrast) visok je 3,2 metra, promjera 1,3 metra i predstavlja iseljenike na brodu. Bit će postavljen na jednom istaknutom mjestu hamburškoj luci. Nažalost, bit će izložen vjetru i kiši. To je povod za odluku da ga se odlije u bronci, kako bi se trajno sačuvala uspomena na sudbinu iseljenih Hrvata i milijuna drugih iseljenika i ujedno spasio spomenik od propadanja.

Troškovi s odljevom u bronci su procijenjeni na 150 000 DM. Hrvatska zajednica u Hamburgu je male na i nije u stanju pribaviti potrebna sredstva za ovo plemenito, kulturno djelo. Zato se obraća svima iseljenim Hrvatima sa zamolbom da nam pomognu, jer je ovaj spomenik i simbol sudbine hrvatskog naroda.

Hrvati su se u prošlosti morali iseljavati iz svoje domovine. Nisu imali vlastite države, a vlastodršci i domaći izrodi podržavali su to iseljavanje. Ovaj spomenik mora zato biti postavljen kao trajna opomena Hrvatima, da samo vlastita država i domoljubna vlast mogu biti jamac za napredak hrvatskog naroda.

Spomenik iseljenicima, skulptura hrvatske umjetnice Ljubice Matulec, dar Hrvata hamburškoj luci

U Hamburgu se već počelo sa skupljanjem novca, i u tu svrhu je otvoren poseban račun: Hamburger Staprkasse, Spendenkonto-Nr.: 1261/140147; BLZ 200 505 50. Za priloge veće od 100 DM izdaje se potvrda (Zuwendungsbestätigung) za Finanzamt. Unaprijed zahvaljujemo za Vaše darove. Imena istaknutijih darovatelja upisat će se u postolje spomenika.

Piše:
Anto Batinić

Gdje je sad sloboda medija?

U Hrvatskoj vjerojatno nema prostituiranijeg poziva od novinarskoga. Ili je to, ipak, poziv političara, koji su većinom bili i ostali novinarski svodnici.

Jedan od najvažnijih uvjeta za primanje Hrvatske u Vijeće Europe i kasnije u druge euroatlanske integracije bio je, sjeća li se toga još itko, – medijska sloboda. Bilo je to u vrijeme, sad je to razvidno, kad su mediji i novinari mogli pisati što god su htjeli i kako su htjeli. Ako su htjeli? Neki, istina malobrojni, to su i činili. Dakako, uglavnom antihrvatski. Zna se i s čijom pomoći i podrškom. To čine i danas, pazeći da ne povrijede poslodavce i sponzore. Drugi su se, ili ponijeli kameleonski, ili „obratili“, ili otisnuli u svojevoljnu ilegalu odnosno egzil, odnosno „u šumu“. Samo vrlo mali broj novinara vršio je i vrši časno i profesionalno svoj poziv. U Hrvatskoj naime vjerojatno nema prostituiranijeg poziva od novinarskoga. Ili je to pak poziv političara, ali oni su većinom bili i ostali novinarski svodnici.

Medijsko jednoulje – opet

Kako se naime moglo dogoditi da trenutno u Hrvatskoj nema ni jednog jedinog istinskog oporbenog glasila? Kako se moglo dogoditi da se na mala vrata, ali u velikom stilu, gotovo neprimjetno, ponovno vrati nekadašnje medijsko jednoulje? Tako jednouljni i složni nisu, čini se, ni mediji u Lukašenkovo Bjelorusiji. To se moglo dogoditi i dogodilo se iz više razloga. Ponajprije krupnim pogreškama bivše hrvatske vlasti. Ali, te pogreške ne mogu se vječno uzimati kao paravan za sadašnje stanje. Zatim, tipičnim čistkama, ucjenama i progonima novinara i novinskih kuća od strane sadašnje vlasti, ili barem njezina glavnog ideološkog štaba. Tko je rekao da više nema Udbe, grdno se prevario. Tu je potom i već spomenuto poltronstvo, kameleonstvo i neprofesionalnost samih novinara i medijske branše općenito. I kako se moglo dogoditi da su se negdašnji revnitelji komunističke utopije, socijalističke internacionale i sovjetskog bloka odjednom pretvorili u najrevnije zagovornike zapadnih značajki: kapitalizma, slobodnog tržišta, demokracije, NATO-a, Europske zajednice, ljudskih prava? Sve ono što su malone do jučer osuđivali kao izmišljotine „trulog Zapada“, protiv čega su se borili svim sredstvima „diktature proletarijata“, sad je postalo njihovim dobrom i stavom. Oni su se opet našli na pravoj, odnosno

na pobjedničkoj strani. I kao što su do prije desetak godina u tamnice trpali one koji su još tada ustajali za zapadne vrednote, pa i za nacionalnu ravnopravnost i hrvatsku državnu samostalnost, oni bi to, očito je, rado činili i danas. Misle da je opet došlo njihovo vrijeme.

Opskurno antihrvatstvo

Konstanta takvog mentalnog sklopa i djelovanja bila je i ostala opskurna antihrvatska politika, tj. neprijateljstvo protiv svega što je hrvatsko, „od stoljeća sedmog“ do danas. Kad se zna da su najznačajnije hrvatske novinske kuće i redakcije najznačajnijih listova u velikoj većini u rukama i pod uredničkom palicom jugooficirskih sinova i njihovih sponzora; kad se zna da su organizacije za ljudska prava zaposjeli dojučerašnji teoretičari marksizma i prokazani proginitelji i mrzitelji svega što je hrvatsko, tada ne čudi aktualno javno medijsko čerečenje svega onog što znači hrvatski identitet te svih onih koji su za taj identitet dali naprosto sve. Stanje se zapravo donekle može usporediti s klimom protuhrvatskoga terora 1945., 1971., 1990. Na površinu su, pored starih i prokušanih, odjednom izmili i neki posve novi kvazikommentatori, čiji su komentari zrcalo kumrovečkih političkih kurseva (usporedbe radi, prelistati pocrvenjelu „Slobodnu Dalmaciju“, da ne navodimo već poznate orjunaške tjednike te one koje podacima opskrbljuju razne tajne službe). Uostalom, samo je postkardordevska (bakarićevska) orijentacija mogla financirati Šerbedžijine i Šnajderove kazališne i Kneževićeve filmske antihrvatske projekte. „Oluj nad Krajinom“ i slične srpske propagandne projekte može podržati samo naivna i mazohistička vlast, koja time uporno nasjeda na podvale o genocidnosti hrvatskoga naroda i o hrvatskoj državi stvorenoj na zločinu.

Zato nije čudno što njemački nobelovac za književnost G. Grass ponavlja da je Hrvatska prebrzo priznata i da je to bila velika pogreška njemačke odnosno europske politike. Ili on misli da je Milošević trebao u zadanom roku obaviti povjereni mu posao slamanja hrvatskih težnji za neovisnosti. Kao što je u prah i pepeo pretvorio Vukovar.

A Vukovar je pao prije 10 godina?! Zašto li Knežević, sada već pokojni, o tomu nije snimio dokumentarni film? I ondje bi sigurno imao slobodan pristup, kao i diljem „Krajine“ za vrijeme rata. U tom bi filmu vukovarski branitelji bili najvjerojatnije predstavljeni kao zločinci (poput osloboditelja „Krajine“ u njegovoj „Olui“), a umjesto krvavih pjesama četničkih hordi o klanju Hrvata, bile bi montirane neke „ustaške“. To ne bi bio problem za nastavnika marksizma i druge propagandiste koji su televizijski filmski dokumentarni zanat izučili do savršenstva – čudna mi čuda! – baš na nekadašnjoj Televiziji Zagreb! Povratak u matičnu kuću očito je njihov puni pogodak, deset godina poslije. Trijumfalni povratak na hrvatsku pozornicu ostvaruju trenutno i još neki kvazidisidenti i samozvane žrtve hrvatske politike u posljednjih desetak godina.

I to je novinska i novinarska Hrvatska, ljeta Gospodnjega 2001., o 10. obljetnici pada Vukovara i hrvatske državne samostalnosti. Takve novine i novinari danas ne smiju pisati o ekonomskom bankrotu Hrvatske, o 150 000 iseljenih u posljednjih desetak godina, o 7000 više umrlih nego rođenih, o oduzimanju temeljnih socijalnih prava i bijednom socijalnom stanju, o kominternovskom sluganstvu međunarodnim monetarnim ustanovama, o ponižavanju branitelja, o tisućama nestalih u ratu, o namjernom slabljenju hrvatske vojske, o udbaškim metodama policije...

Rijetko tko piše i o ljudima koji su godinama nedužni čamili u haaškim ćelijama (ili još u njima čame), a koje je taj sud nedavno oslobodio. Većina komentatora u Hrvatskoj, kao i oni već poznati u BiH, koji slijede gore opisanu antihrvatsku konstantu, već davno su osudili te ljude prije bilo kakvog suda proglašivši ih ratnim zločincima bez ikakve ograde. Uvjeren sam da se tim oslobođenim srednjobosanskim Hrvatima nitko od njih neće ispričati niti će zbog sukrivnje u njihovu medijskom linču imati griznju savjesti. Ta oni su samo vršili naredbe svojih gospodara.

O tomu nema tko pisati, jer u Hrvatskoj nema oporbenoga glasila. Sve je pod kontrolom. Kao u dobra stara vremena prije 1990. A što je s medijskom slobodom?

Bogoslužje – otajstvo

Sudionicima godišnjeg pastoralnog skupa hrvatskih svećenika i pastoralnih djelatnika iz zapadne Europe u Untermarchtalu (9.-11.10.), s temom „Liturgijska mistagogija – stari put trajne obnove“, obratili se fra Josip Klarić, delegat za hrvatsko dušobrižništvo u Njemačkoj i organizator skupa, dr. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski i predsjednik Vijeća HBK i BK BiH za inozemno dušobrižništvo, mons. dr. Pero Aračić, nacionalni ravnatelj hrvatskog inozemnog dušobrižništva, msgr. dr. Peter Prassel, nacionalni ravnatelj dušobrižništva katolika drugog materinskog jezika Njemačke biskupske konferencije i prelat Jürgen Adam, referent za strane katolike biskupije Rottenburg-Stuttgart. O obilježjima liturgijske mistagogije (uvođenje u otajstva) i izazovima suvremene komunikacije predavanja je održao dr. Ivan Šaško, a o mistagogiji liturgijskog vremena i prostora dr. Ante Crnčević (oba iz Zagreba). Đakon Mate Kutleša izložio je predavanje o liturgijskom životu u hrvatskim katoličkim misijama. Predavači Šaško i Crnčević upoznali nazočne s novinama u novom Rimskom misalu. Pročitano predavanje baselskoga biskupa dr. Kurta Kocha. Sudionici skupa obišli Ulm i Blaubeuren. Predstavljen CD Ivana Žana „Duhovna glazba“.

Posuvremenjenje liturgijskog govora

Na početku skupa sve je pozdravio delegat za hrvatsku inozemnu pastvu u Njemačkoj fra Josip Klarić, koji je kazao kako su se za ovogodišnju temu, posvećenu liturgiji, odlučili iz više razloga. „S obzirom da smo već desetljećima odvojeni od liturgijske prakse domovinske Crkve i nismo u mogućnosti pratiti cijeli razvoj tamošnjeg liturgijskog života, a isto tako nismo dovoljno upoznali liturgijsku praksu mjesnih Crkava u kojima djelujemo, željeli bismo da naši liturgijski čini budu doista mjesta susretanja Boga i čovjeka, te živa komunikacija Boga s nama ljudima. Također nam je bila želja da današnjem čovjeku, na poseban način našim mladima, posuvremenimo liturgijski govor te im ga učinimo razumljivijim i privlačnijim“, kazao je dele-

gat Klarić, napomenuvši kako će sva predavanja sa skupa biti uskoro objavljena u dvojezičnom zborniku.

Mons. Aračić je, obraćajući se, kako je kazao, slušateljicama i slušateljima iseljenog hrvatskog naroda, iskazao divljenje njihovoj upornoj ljubavi kojom okupljaju raspršene vjernike na području zapadne Europe, a posebno one koji su se udaljili od Crkve. „Ovaj tradicionalni susret uzdigao se u veoma kvalitetne i zapažene teološko-pastoralne studijske dane hrvatskih pastoralnih djelatnika u Europi“, kazao je mons.

Aračić istaknuvši kako je za razvoj tog susreta u posljednjih nekoliko godina posebno zaslužan delegat Klarić. Biskup Sudar je nazočne pozdravio u ime obiju biskupskih konferencija, hrvatske i bo-

Bogoslužni prostor u novom teološkom promišljanju ne shvaća se samo kao liturgijsko obredno već i teološko mjesto. Potrebno je naime u prostoru uvidjeti liturgijsko-teološku, a ne samo obrednu funkcionalnost. Svaki bogoslužni čin mora biti ucijepljen u prostor tako da i sami prostor bude medij otajstvenog doživljavanja“, piše biskup dr. Kurt Koch.

Sudionici su pozorno pratili izlaganja o liturgijskoj mistagogiji, odnosno o bogoslužnom uvođenju u Božje otajstvo

sanskohercegovačke. „Čovjek može samo srcem raditi ono za što zna da se isplati, pa makar vam se nekad s pravom činilo da to drugi ne vrednuju, da Crkva u Hrvata pomalo pravi jednu vrstu otklona od inozemne pastve. Hrvatska inozemna pastva je ostvarila svoje lavovsko poslanje. I to baš kad je Hrvatima i Crkvi u domovini bilo najteže. Tada se to najočitiije pokazalo i to je doista razlog i poziv da se Crkva u Hrvata ne može i nema pravo odreći hrvatske inozemne pastve i da domovinska Crkva ono malo snaga koje ima treba raspoređivati kako ne bi ponestalo nužnih snaga u inozemstvu“, istaknuo je mons. Sudar, pozvavši sve neka ne posustanu u svom djelovanju za dobro hrvatskog čovjeka i Crkve.

Pojam mistagogije ponovno dobio na značenju

Zatim je pročitano predavanje biskupa iz Basela dr. Kurta Kocha, koji zbog

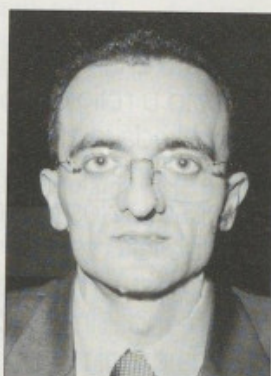
Božje blizine

obveza nije mogao biti nazočan na skupu, pod nazivom „Liturgija kao slavlje zajedništva Boga s nama ljudima“. U predavanju dr. Koch, govoreći o ponovnom otkrivanju mnogostruke prisutno-

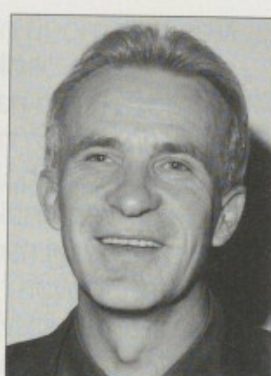
stor tako da i sami prostor bude medij otajstvenog doživljavanja“, kazao je dr. Crnčević, zaključivši kako podizati crkvu-zgradu ujedno znači i izgrađivati Crkvu-zajednicu.

Dr. Ivan Šaško

Dr. Ante Crnčević

Đakon Mate Kutleša

sti Isusa Krista u liturgiji, kaže kako je liturgija Crkve u svojoj biti slavlje personalne prisutnosti Uskrsloga u zajedništvu Crkve. „S tom vjerom u Uskrsloga i u njegovu duhu prisutnim Kristom stoji ili pada liturgija, poglavito slavlje euharistije.“ Dr. Ivan Šaško s Katoličkog bogoslovnog fakulteta (KBF) Sveučilišta u Zagrebu svoje je predavanje naslovio „Obilježja liturgijske mistagogije“. „Pojam mistagogije veže se uz sakramente inicijacije i na prvi pogled se čini da ga je teško predlagati kao mogući put cjelokupne obnove. Ipak, postoje pokazatelji da je taj pojam dobio ponovno na značenju i izvan konteksta svog rođenja te zahvaća različitost promišljanja i djelovanja u Crkvi“, kazao je između ostalog dr. Šaško istaknuvši kako u liturgijskom slavlju svaki vjernik daje na raspolaganje svoj tjelesni izraz, kako bi globalno tijelo Crkve nastavilo širiti svoju povijest i svoje izraze.

U popodnevnom satima toga dana predavanje o mistagogiji liturgijskoga prostora održao je dr. Ante Crnčević s KBF-a. Istaknuo je mistagošku vrijednost i sposobnost liturgijskog prostora. „Naime, bogoslužni prostor u novom teološkom promišljanju ne shvaća se samo kao liturgijsko-obredno već i teološko mjesto. Potrebno je naime u prostoru uvidjeti liturgijsko-teološku, a ne samo obrednu funkcionalnost. Time se pokazuje da liturgijski prostor nadilazi odrednice sakralnog prostora. Po unutarnjoj zakonitosti liturgijske geometrije svaki bogoslužni čin mora biti ucijepljen u pro-

„Čovjek može samo srcem raditi ono za što zna da se isplati, pa makar vam se nekad s pravom činilo da to drugi ne vrednuju, da Crkva u Hrvata pomalo pravi jednu vrstu otklona od inozemne pastve. Hrvatska inozemna pastva je ostvarila svoje lavovsko poslanje. I to baš kad je Hrvatima i Crkvi u domovini bilo najteže. Tada se to najočitije pokazalo i to je doista razlog i poziv da se Crkva u Hrvata ne može i nema pravo odreći hrvatske inozemne pastve i da domovinska Crkva ono malo snaga koje ima treba raspoređivati kako ne bi ponestalo nužnih snaga u inozemstvu“, istaknuo je mons. Sudar, pozvavši sve neka ne posustanu u svom djelovanju za dobro hrvatskog čovjeka i Crkve, rekao je biskup Pero Sudar.

Tradicionalna vjera u našim misijama

Sljedećeg dana je predavanje o mistagogiji liturgijskog vremena održao dr. fra Ante Crnčević. On je istaknuo prostornu i vremensku dimenziju naših bogoslužja te liturgijsku dimenziju prostora u kojem se krećemo i vremena u kojem živimo. „Liturgija, ne samo slavlje euharistije nego i svaki drugi liturgijski čin, treba biti ucijepljen u prostor u kojem se zajednica nalazi i u vrijeme u kojem za-

jednica živi. Bogoslužje je potrebno ambijentirati u prostor i vrijeme, kako bi ono doista bilo bogoslužje, čin hvale Bogu iz čovjekove ovoprostorne i ovovremenske stvarnosti. S druge strane, upravo takvo bogoslužje daje bogoštovnu dimenziju čovjekovu životu, njegovu prostoru i vremenu. Tako se ostvaruje bogoslužje u duhu i istini, koje nadvisuje vremenski okvir trajanja obreda i prerasta u neprekinutu pjesmu hvale Onomu u čijoj su ruci i vremena i vjekovi i svjetovi“, kazao je dr. Crnčević izrazivši uvjerenje da će ta razmišljanja iz njegovih predavanja pomoći razumijevanju te otajstvene mistagogije prostora i mistagogije vremena. Đakon u HKM München Mate Kutleša u svom je predavanju naslovljenom „Liturgijski život u hrvatskim katoličkim misijama“ istaknuo kako naši vjernici u misijama žive tradicionalnu vjeru svojih otaca, začahurenu ili getoiziranu bez mogućnosti razmjene osjećaja, misli ili želja. „Oduzeti mu takvu vjeru isto je

kao i dovesti u pitanje njegov vjerski identitet. Kako bi se ipak privelo pomirenju, potreban je osjećajni i istančani pristup vjerniku u okvirima njegova procesa u vjeri, što podrazumijeva sposobnost obuhvatiti ga u njemu samom i u sposobnosti prevođenja vjerskih sadržaja na jezik njemu razumljiv i prihvatljiv. Činjenica je da je na ovom području upravo veliki jaz između generacija.

Djeca ovdje rođena i odgojena nisu u stanju razumjeti svoje roditelje koji žive u svijetu njima nedostupnom. Koliko

je tek predsjedatelj liturgijskog slavlja naočigled tih razlika izazvan u svojoj kreativnosti pronaći prostora i za jedne i za druge“, istaknuo je đakon Kutleša.

Sudionicima skupa obratili su se i prelat dr. Peter Prassel, nacionalni direktor za dušobrižništvo stranaca Njemačke biskupske konferencije iz Bonna i prelat Jürgen Adam, referent za inozemne katolike u biskupiji Rottenburg-Stuttgart.

U popodnevnom satima sudionici skupa obišli su znamenitosti Ulma i nje-

gov čudesni Münster (crkvu) sa zvonikom visokim 161,53 metra, što je najveći zvonik u svijetu. Također su vidjeli bivši benediktinski samostan (i obližnje modro jezero) u Blaubeurenu, koji je star oko 900 godina, a u kojem se danas održavaju evangelički teološki seminari.

Novi val hrvatske emigracije

Svoje drugo predavanje na skupu, naslovljeno „Liturgijska mistagogija i izazovi suvremene komunikacije“ održao je zadnjeg dana skupa dr. Ivan Šaško. Istaknuo je kako se liturgijski u slavlju ostvaruje „zbilja i događaj“ koji nadilazi mas-medije. „Taj oprez ne znači kočnicu, već upravo oprez, kako se ne bi dogodila zloraba sredstava ili kako se ne bi čitalo nešto što je pisano biblijsko-liturgijskim ključem, nekim drugim ključem koji bi uvelike zaniijekao sadržajnu pozadinu onoga što znak sa sobom nosi“, kazao je dr. Šaško dodajući kako mediji ne mogu neposredno prenositi nadnaravno, baš kao što niti znak u sebi ne može nositi nadnaravno u religioznom smislu. „O onom trenutku, kada je znak prepoznat simbolom određene stvarnosti, na razini semantike on postaje nositeljem zbilje na drugi način. Simboličko se u običnom govoru veže uz nestvarno, što je za liturgiju sasvim pogrešno. Simbolička prisutnost je prisutnost na drugi način, ali stvarna. Pri-

jenos je druga razina znaka, a kao znakovi znaka ili simbola ne mogu nositi nadnaravno. Tu je još jedan razlog da televizijski ili radijski prijenos ne obuhvaća sve sakramentalne razine i dimenzije“, istaknuo je dr. Šaško. Neke važne naznake nove verzije općeg uvoda Rimskoga misala, objavljenog u srpnju

Na kraju je još nekoliko riječi kazao dr. Aračić podsjetivši kako je u posljednje vrijeme iz Hrvatske otišlo barem 150 000 mladih školovanih ljudi. „Pitanje je tko su ti ljudi, tko su njihovi sugovornici, što se za njih čini. To je ta nova pojava naše emigracije i emigriranja koja će biti još daleko istaknutija kada

udemo u Europsku zajednicu“, kazao je mons. Aračić, upoznavši u nastavku nazočne sa sadašnjim položajem naših misija u svijetu. Prije nego je zatvorio rad skupa delegat Klarić je, zahvalivši svima na sudjelovanju, kazao kako su sudionici skupa pozvani biti mistagozi, ljudi koji će živom vjerom uvo-

Mediji ne mogu neposredno prenositi nadnaravno, baš kao što niti znak u sebi ne može nositi nadnaravno u religioznom smislu. O onom trenutku, kada je znak prepoznat simbolom određene stvarnosti, na razini semantike on postaje nositeljem zbilje na drugi način. Simboličko se u običnom govoru veže uz nestvarno, što je za liturgiju sasvim pogrešno. Simbolička prisutnost je prisutnost na drugi način, ali stvarna, rekao je dr. Ivan Šaško.

2000. godine, potom su dali dr. Šaško i dr. Crnčević, te su podsjetili kako se uskoro očekuje i samo objavljivanje Rimskog misala. Ukazali su također na određene novosti koje će biti u samom misalu, u odnosu na dosadašnji. U diskusiji su dotaknuta praktična pitanja i poteskoće pastoralnog i liturgijskog djelovanja u našim misijama.

gijske tajne. „Vjerujem da će naša liturgijska slavlja, zahvaljujući izlaganjima koja smo čuli, postati još više mjesta susreta Boga i čovjeka i da će naša komunikacija s Bogom biti življa i vjernija“, kazao je delegat Klarić najavivši ujedno i skoro objavljivanje zbornika s predavanjima na hrvatskom i njemačkom jeziku.

Adolf Polegubić

CD „Duhovna glazba“

Novi CD mo. Ivana Žana, skladatelja, glazbenog pedagoga, orguljaša i zborovode, zaposlenog u HKM Mannheim, pod nazivom „Duhovna glazba“;

svečano je predstavljen 10. listopada u sklopu pastoralnog skupa.

Na CD-u se nalaze skladbe „Te Deum“, „Bečka misa“, oratorij „Babilonsko sužanjestvo“ te zvorske pjesme „Okrunjena Majko mila“, „Samo je u Bogu mir“ i „Zdravo Marijo“. Da se radi o glazbeniku izuzetnih skladateljskih mogućnosti, potvrdio je i prof. mr. M. Nežić u svom predgovoru tom CD-u: „Radi se o autoru jasne i ekspresivne melodijske linije, kako u lirskim tako i u dramskim glazbenim momentima. Profinjenost i majstorsko vođenje dionica te osebujan harmonijski govor, kao i majstorska orkestracija predstavljaju Ivana Žana kao zrelog skladatelja i vrsnog poznavaoa svog zanata-kom-

pozicije. Njegova djela predstavljaju obogaćenje ne samo za hrvatsku nego i za svjetsku duhovnu glazbu uopće.“ U projektu su sudjelovali brojni izvođači iz domovine i inozemstva, a trajanje CD-a je oko 74 minute.

Nekoliko uvodnih riječi u predstavljanje kazao je delegat Klarić istaknuvši kako je taj glazbeni duhovni događaj ujedno i kratki prilog temi skupa o liturgiji.

Na kraju je autor kazao kako je njegov novi CD duhovne glazbe ponajprije izraz zahvalnosti Bogu za sva dobra, te kako on kao skladatelj samo pokušava oblikovati ono što je primio i hvaliti Bogu.

Tijekom predstavljanja nazočni su mogli čuti izbor skladbi s CD-a, a uživo su uz pratnju Ivana Žana na glasoviru kao solistice nastupile Ljiljana Palatinuš i s. Nevenka Tadić, dok je predstavljanjem koordinirao fra. Anto Batinić.

Piše: Ante Vučković

Vjera i strah

U strahu su velike oči. Strah od nepoznatog, od smrti ali i od života. Isus: „Ne bojte se!“ Strah se ne pobjeđuje borbom protiv straha nego povjerenjem u Isusa koji je nadvladao smrt.

Hrvatska poslovice veli da su u strahu velike oči i tako ističe barem dva važna obilježja straha. Prvo da strah širi oči. Naše se zjenice šire uvečer kada je manje svjetla, kada se gubi dan i više ne razaznajemo dobro ono što vidimo. Velike oči straha nas upućuju na to da strah postoji tamo gdje su nam stvari i odnosi nepoznati ili barem nedovoljno poznati, tamo gdje smo iz svjetla ušli u polumrak i polusjenu. Strah se hvata tamo gdje se ne snalazimo i gdje ne vidimo jasno. I drugo, da velike oči uvećavaju ono što vide, što znači da oči koje je strah uvećao ne vide bolje, nego vide iskrivljeno, da napuhuju ono čega se plaše. Kao da na neki način oči pojačavaju strah time što prekomjerno uvećaju nepoznato koje nas plaši.

Riječ *strah* u hrvatskom je jeziku korijenski vezana uz riječ *stradati* i tako nas upućuje na to da je strah signal koji bi nas htio zaštititi od mogućeg stradanja. Stoga nije svaki strah negativna pojava, nego je strah prvenstveno u službi očuvanja našeg života od povreda i stradanja. Tek kada strah izgubi svoju prvotnu ulogu upozorenja od opasnosti i pretvori se u način doživljavanja sebe i svijeta, postaje bolešću.

U drugim jezicima strah upućuje na tjesnac, stisnutost, uskost, bezizlazje. Ovo se obilježje straha najjasnije očituje na njegovim učincima na tijelu gdje se najčešće pojavljuje kao nestanak zraka, otežano disanje, osjećaj gušenja, stiješnjenog prostora, zatvorenosti...

Strah se pojavljuje kao strah od nečega što možemo imenovati, ali se pojavljuje i u svom težem obliku kao strah od nepoznatog, strah u kojem prepoznajemo samo njegove učinke, ali ne više i njegov izvor. Ipak, u pozadini straha stoji strah od smrti, strah za život, strah za opstojnost. No, možda najteži oblik straha leži u strahu od života, u strahu koji se pojavljuje kao došaptavanje da bi izlazak iz života bio rješenje i oslobođenje od straha.

Ako bismo htjeli potražiti ono što je svim oblicima straha zajedničko, onda bismo u podnožju pronašli da se strah uvijek na neki način odnosi prema životu, bilo kao strah za život bilo kao strah od života. To je već dovoljno da strah shvatimo kao ono što se protivi životu i da život shvatimo kao ono što se suprot-

stavlja strahu. I doista, život raste i napreduje samo tamo gdje uspijemo nadvladati strah.

Strah između vjere i nevjere

Desetljeća službene nevjere uvjerila su nas kako je nevjera suprotnost vjeri. Nevjera se nametnula kao suprotnost vjeri sluteći intuitivno kako bi pobjeda nad vjerom otvorila prostor u kojem bi se mogla nesmetano služiti strahom kao sredstvom vladanja. Tako je nevjera, upravo iz nutarnje potrebe da strahom osigura svoju opstojnost, istovremeno širila strah i podmetala vjeri da se ona

Uskrsnuće kojim je Isus pobijedio smrt baca snažno svjetlo na neutemeljenost ljudskog straha sve dotle dok se čovjek oslanja na Boga.

hrani ljudskim strahovima. Vjera je, pak, smještajući u drugi plan strah kao bitnu suprotnost vjere, pristala na nametnuto rivalstvo s nevjerom. Vjerujući kako je nevjera istinski neprijatelj vjere pokušavali smo se izboriti za vjeru, za njezino pravo opstanka, za argumente koji pokazuju ili dokazuju ispravnost i istinitost vjere i njezinih istina ili barem to da se vjerske istine ne protive zdravom razumu. Tako se sukob vjere i nevjere smjestio uglavnom na razinu razuma i društvenih odnosa te je vjera time gubila snažno tlo odnosa prema egzistencijalnoj ugroženosti pojedinca i njegove potrebe za osmišljenim životom.

U sučeljavanju s nevjerom vjera je čuvala kako čistoću svojih istina tako i zdravi razum. Nestankom službene nevjere ona se našla na brisanom prostoru. Izišla je kao pobjednica, ali bez slasti pobjede. Nestalo je nevjere a nije se pojavila punina vjere. Nema više nevjere kao službenog protivnika, ali nema niti oduševljenja za vjeru i njezine istine. Kao da je nestankom nevjere nestao i interes i za vjeru. Nakon početnog zanimanja za kršćanstvo vrlo brzo se pokazalo da je ljudska glad puno dublja i da se ne da utažiti povijesno dobivenim bitkama s nevjerskim političkim sustavima. Ljudska duša vapi za ispunjenjem i smi-

slom i ne da se zadovoljiti osjećajem pobjede nad nevjerom. Ne traži samo snagu argumenta, nego traži i smirenje strahova, razumijevanje, prihvaćanje, ljubav, nadasve ispunjenje Beskonačnim. To je razlog zbog kojega se, naoko neočekivano, dogodilo da mjesto nevjere nije zauzela vjera, nego lakovjerje. To je razlog da se vjera odjednom našla pred zbunjivošću stvarnošću. Dobila je povijesni sukob s nevjerom, ali rezultat nije pobjeda, nego iznenađni pojavak šarolikog i masovnog lakovjerja, od praznovjerja do sjevjerja.

Strah i vjera kao povjerenje

Osetljivost duše i njezina potreba za puninom života upućuje nas sasvim ispravno na odmak od sukoba bilo s nevjerom bilo s lakovjerjem i traži od nas da se ponovno okrenemo srcu vjere: kraljevstvu Božjem i punini života. Ova povijesna lekcija je dobro došla iz dva raz-

loga. Prvi je da smo vrlo brzo otkrili, i vjernici i nevjernici, kako u podnožju ljudskog života neprestano vreba strah koji signalizira kako se valja truditi oko osmišljavanja života. I drugi koji pokazuje kako je vjeri daleko svojstve-

nije da smiruje strah, nego da se dokazuje pred nevjerom.

Ovo je razlog zbog kojega u cijeloj Bibliji nema sukoba s nevjerom. Postoje mnogi i raznovrsni sukobi s idolatrijom i drugim bogovima, ali ne i s nevjerom. Čak i kada se u psalmu 53. izravno govori o bezumniku koji u svom srcu reče da nema Boga, ne misli se na nevjeru kao životni stav, nego na krivu uporabu razuma koja čovjeka zavodi da živi pokvareno.

Novi Zavjet često opisuje situacije u kojima Isus izriče riječi „Ne boj se!“ Najčešće nakon uskrsnuća. To je i razumljivo ako vodimo računa o tome da strah u sebi krije strah od smrti. Uskrsnuće kojim je Isus pobijedio smrt baca snažno svjetlo na neutemeljenost ljudskog straha sve dotle dok se čovjek oslanja na Boga. I iz toga slijedi važna životna i vjerska pouka: strah se ne smiruje borbom protiv straha, nego povjerenjem u Isusa koji je život i savršena ljubav kojom nas je ljubio do smrti i preko smrti. Strah se ne smiruje hrabrošću koja nadvladava strah, nego oslanjanjem na Isusa koji je nadvladao smrt. Mnogi bi strahovi nestali kada bismo vjerom povjerenja povjerovali u Isusovu nazočnost u našim životima i oslonili se više na njegovu silu nego na svoje snage. ■

HKM MAINZ

Hrvatska katolička misija u Mainzu (Emmeranstr. 15, 55116 Mainz, telef. 06131/22 94 54), koja danas broji oko 2300 vjernika, službeno je osnovana 1967., a prvim je dušobrižnikom bio pokojni fra Stjepan Pavić. Nakon njega Misiju su vodili fra Stanko Dotur i fra Petar Vučemilo, a danas je vodi fra Josip Bebić. Svi su oni članovi Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja sa sjedištem u Splitu. U dušobrižništvo su se od početka uključile i Školske sestre franjevske Bosansko-hrvatske provincije sa sjedištem u Sarajevu, s. Dionizija Tomas, s. Donata Jeleč, s. Ambrozija Bernatović, s. Krešimira Skopljaković i s. Dragica Ljubos, koja sada djeluje u zajednici. Misija je 1997. svečano proslavila 30. obljetnicu postojanja, o čemu svjedoči i skladno oblikovana monografija. Mise se služe nedjeljom u

Misija – oaza susreta

Hrvatska katolička misija Mainz osnovana je prije 34 godine. Danas broji oko 2300 vjernika. Uz svoje brojne aktivnosti oko duhovne i kulturne skrbi za naše ljude, Misija posebnu pozornost posvećuje radu s mladima.

„Tu se ugodno osjećam, družim se sa svojim sunarodnjacima i vršnjacima što je posebno važno s obzirom na otuđenje koje doživljavaju mladi u višenacionalnoj sredini u Njemačkoj.“ Slično govori i Ivana Parlov. Krešimir Perić kazao kako nije dobro što jedan broj mladih Hrvata u Mainzu prestaje dolaziti u misiju, posebno nakon primanja sakramenta sv. potvrde te kako bi novim sadržajima trebalo privući mlade da se okupljaju u što većem broju. „To što smo tu, znak je da

ja Modrić, koja je aktivna i u folkloru i pjevanju. „Voljela bih da se više družimo“, govori ona, i „nastojat ću svoj doprinos nakon tog tečaja dati možda i kao voditeljica pojedine skupine u Misiji.“

Fra Josip Bebić, župnik

U zajednici djeluje i pastoralno vijeće koje broji 12 članova, a sastaju se 4 puta godišnje. Tu je i ministrantska skupina, koja broji petnaest članova, a vjeronauk pohađa 110 djece.

Biti prepoznatljivi i otvoreni

Fra Josip Bebić, koji vodi Misiju od prije godinu dana, a posljednjih je šest godina bio je na njemačkoj župi u Münchenu, posebno ističe dobru suradnju s talijanskom zajednicom u Mainzu. „Posebno nastojim okupljati djecu i mlade. Eto, pokušavamo i sa školovanjem voditelja određenih skupina. Drago mi je da sam u ovoj, ne tako brojnoj, ali duhom jakoj zajednici, u koju su moji prethodnici mnogo truda ugradili. Želim također da kao Hrvati katolici budemo prepoznatljivi u ovome gradu, u suživotu i miru sa svim drugim različitim od nas. Važno je također otvaranje prema njemačkim zajednicama i zajednicama stranaca, i zato smo prisutni na svim slavljenjima koje organizira mjesna Crkva i grad Mainz“, kaže fra Josip.

Misija je posebno važna za djecu i mlade

O tome kako doživljavaju svoju Misiju i što za njih znači kontakt s tom hrvatskom zajednicom pričaju i sami vjernici. Tako je Tomo Hasan, koji je rođen u mjestu Hrnjancu u blizini Zeline, kazao kako je u Njemačkoj već tridesetak godina. „Od početka sudjelujem na hrvatskim misama i posebno me boli što nekad vidim nejedinstvo našega naroda, a poseban je problem što je ljude teško okupiti. Problem usto je kako pomoći

Vjernici za vrijeme pučke mise u crkvi sv. Bonifacija

9.45 sati u crkvi sv. Pavla u Ingelheimu, glavna je misa u 12 sati u crkvi sv. Bonifacija u Mainzu, a radnim danom mise se slave utorkom i petkom u 19.15 u crkvi sv. Emmerana u Mainzu.

Posebna pastoralna briga vodi se vodi o mladima. „Posebno je važno da od mladih potječu inicijative i ideje, a ne samo da budu pasivni potrošači duhovnih usluga. Svaka originalna ideja, poglavito ona mladog čovjeka, mora pronaći svoje mjesto u životu zajednice“, kazao je delegat za hrvatsku inozemnu pastvu u Njemačkoj o. Josip Klarić, na susretu s mladima te Misije koncem rujna.

O svojim razlozima dolaska na susrete i na euharistijska slavlja, svjedoče i sami mladi. Tako Mihael Dujmović kaže kako u misijski centar dolazi odmalena:

nešto želimo činiti, jedni drugima pomagati. Potrebno je raditi na većoj međusobnoj povezanosti. Ne trebamo uvijek očekivati od svećenika ili časne sestre da oni nešto učine i pokrenu, i mi možemo u tome dati svoj kvalitetan doprinos“, kaže on. Valentina Parlov veli da je uvijek radosna kad se u misijskim prostorijama može naći sa svojim vršnjacima: „Družimo se, razgovaramo o svojim problemima. Međusobno jedni drugima nastojimo pomoći. Jednom riječju: volimo biti zajedno i međusobno se susretati. Dobro bi bilo naći se i na kojem zajedničkom izletu.“ Više mladih javilo se i na tečaj voditelja pojedinih skupina u Misiji, koji se u organizaciji Katoličkog pokreta mladih biskupije Mainz organizira od 26. do 31. prosinca. Jedna od njih je i Antoni-

radosti

onima koji su se vremenom otuđili da nam se vrate i da budemo jedinstveniji bez obzira odakle potječemo." Luka Pavić potječe iz Živinica kod Tuzle, a u Njemačkoj je trideset godina. „Na misama sam skoro svake nedjelje. Mislim da je posebno važno da se okupljamo na ovakav način. Kad smo na okupu, onda se možemo i dogovoriti.“ U radu Misije kao sakristanka od početka djeluje Vera Grgić koja je u Njemačkoj već 33 godine, a rođena je na Trsatu u Rijeci. Kako nema vlastite obitelji, svu je svoju ljubav poklonila upravo toj svojoj hrvatskoj zajednici. Katarina Melvan rođena je u Njemačkoj. Odmalena je dolazila u misiju. „Važno je okupljanje. Tako nastojim usmjeriti i svoju djecu. Problem je nekad i to što imamo puno obveza, a malo vremena. Za mlade bi bilo dobro pokrenuti i neku vrstu zabave.“ Viktorija Hasan iz Svetog Ivana Zeline živi u Njemačkoj skoro trideset godina, a u život zajednice uključena je čitanjem na nedjeljnim misnim slavljenjima. „Skoro sam od početka bila povezana s našom misijom. Ovakvi susreti korisni su kako za nas, tako još i više za našu djecu. Moj stariji sin sudjelovao je na prvim biblijskim olimpijadama, koje je tada pripremala s. Dionizija Tomas, i zahvaljujući tome dobro je naučio hrvatski.“ Stipe Radoš iz Tomislavgrada, otac je troje djece, a čvrsto je na putu. U Njemačkoj je nešto više od pet godina. Od svoga dolaska u Njemačku uključen je u život naše župe. Važno je, kaže, da se naši ljudi još više uključuju u život župe. Slavko Duvnjak,

Mladi se susreću u misijskim prostorijama

podrijetlom iz Promine, u Njemačkoj je 33 godine. Od početka dolazi na hrvatsku misu i u misijski centar. „Na žalost, previše smo nesložni, a sve to zbog politike. Trebalo bi više raditi na jedinstvu i slozi, a to nije lako. Važno je raditi s mladima. Jakov Bekavac, koji je u Njemačkoj još od 1962., kaže: „Tu sam od prve mise na hrvatskom jeziku koju je služio pok. fra Stjepan Pavić. To mi je značilo jako puno. Čovjek se nade u tuđem svijetu sa svojim ljudima, molimo na misi, međusobno popričamo i odmah je lakše.“ Danijela Talić rođena je u Njemačkoj. „Dolazim u misiju često s roditeljima. To za mene znači puno. Tu se dobro osjećam. Upoznala sam puno prijatelja. Posebno je za nas mlade važno da se međusobno družimo. Zahvalna sam svojim roditeljima koji su me poticali da dolazim u misiju odmalena“.

Živa ali i specifična pastoralna aktivnost

Voditelju Misije fra Josipu u organizaciji pastoralnog rada desna je ruka s. Dragica Ljubos, koja u zajednici djeluje

već osmu godinu. Ona predaje vjeronauk prvom, drugom i trećem razredu, te šestom i sedmom, pripremajući tako vjeroučenike za sakramente sv. pričesti i potvrde. Uz to vodi mješoviti pjevački zbor te zbor djece i mladih. U tome joj pomažu aktivni vjernici Jozo Majdandžić, predsjednik pastoralnog vijeća, koji često svira na misi, te Aleksandra Čeliković Cvidrak, koja vodi folklor i tamburaški orkestar. „Važno je raditi s mladima, jer o njima ovisi i budućnost zajednice. Kako su mahom rođeni u Njemačkoj, potrebno im je pristupati na drukčiji način nego njihovim roditeljima. Problem je također što su ljudi dosta zaposleni, pa ne mogu često dolaziti na naše susrete. Ali unatoč svemu tome, nastojimo uvijek činiti ono što najviše možemo.“

Uz dobru suradnju posebno s talijanskom zajednicom, moram istaknuti i suradnju s ostalim našim misijama, kao i s domaćom Crkvom. Velika nam je potpora u tome i uvijek drag sugovornik i podupiratelj kardinal Karl Lehman“, ističe s. Dragica.

Adolf Polegubić

Poznate i priznate sestre

Za posjeta HKM Mainz susreli smo se i sa zajednicom Školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije, najbrojnijom zajednicom hrvatskih sestara u Njemačkoj, koje u Mainzu djeluju još od 1965. Kuća, u kojoj živi dvanaest sestara, nalazi se u sklopu zgrade Bogoslovnog sjemeništa u Mainzu. Poglavarica kuće s. Karla Mlakić kaže kako sestre vode domaćinstvo u sjemeništu, a također i kod kardinala Lehmana. Tri sestre djeluju pastoralno u hrvatskim katoličkim misijama a jedna kao medicinska sestra u bolnici. S. Karla je posebno ponosna na to što su sestre odmah po dolasku, dok Misija službeno još nije ni postojala, na razne načine nastojale pomoći našim ljudima na duhovnom i socijalnom planu. Vrijedi navesti da je nedavno s. Bonifacija Pranjić dobila dopuštenje kardinala Lehmana za dijeljenje pričesti. „Naše su sestre u Mainzu lijepo primljene i prihvaćene, i to ponajprije od kardinala Lehmana, pa onda i od svećenika i vjernika“, rekla nam je na kraju s. Karla.

Moja ljubavna pjesma

poput tiha studenca
šumi koja krv
uvijek od tebe
uvijek od mene
pod snenim mjesecom
plešu moji goli tragajući snovi
djeca noći tiho šecu
kroz mračne šikare
oh, tvoje su usne sunčane,
ti, opojni mirisi tvojih usana
i iz modrih štitaca
srebrom okruženim
smiješiš se ti... ti, ti
uvijek vijugavo žuborenje
po mojoj koži
preko ramena
pozorno i napeto osluškujem
poput tiha studenca
šumi moja krv

Else Lasker-Schüler

Rat

Drhteći prst jedne žene
klizi po popisu žrtava
uvečer prvoga snijega.
Kuća hladna
a popis dug.
Na njemu sva naša imena.

Charles Simic

Ljubav

To je besmisleno
reče razum
Što je tu je
reče ljubav
To je nesreća
reče proračunatost
To je bezizgledno
reče uvid
Što je tu je
reče ljubav
To je smiješno
reče ponos
To je lakomisljeno
reče oprez
To je nemoguće
reče iskustvo
Što je tu je
reče ljubav

E. Fried

Ljubavno gnijezdo IV

(Pontinske močvare)

U jednoj uvali u blatu vidjeh jedan par
Kleči pred gomilom blata
Kuju potihom gomilaše rukama
I s jagodica prstiju,
koje su se pritom dodirivale,
potihom kapljaše blato
Blatne su bile i pohotne
Postupno su izgradile jednu građevinu.
Toranj izljeven od nježnosti
Svi su ga s divljenjem promatrali:
Ozbiljnost, ljubav, što je više diralo?
Ali on je rastao tako blizu vode
da ga je svaki val, jednim udarcem
Morao poplaviti.
– Što to vi započinjete?
Ništa ne ostaje od vaše umjetnosti i vaše ljubavi. –
Oni se ne dadoše ni najmanje smesti.

Volker Braun

Kad sam počela starjeti

Umorna sam, uzbuđena Prelijena za svoj
trud Prelada za starost Prestara,
tako strašno stara Biti starom izgleda mi štetnim
Teška bolest, ne ozdravljati
Snijeg i glatki led zatvaraju me u moj
dom, tu i tamo, gore i dolje malim
koracima Uzbuđena i strašno umorna Ne,
ne mogu se sjetiti Da, morala bih nešto tražiti
Neki citat, nešto za čitanje Imate
pravo, moram više piti Imate pravo
moram više govoriti Svejedno s kim, s
nikim Ne, teško se mogu sabrati
Ne sjedjeti mirno, jedva se krećem Komično,
pogrešno, naopako, preračunato Kod brojeva
koji moju starost Tu strašnu staru starost
broje Ovce brojati, dobar savjet protiv
uzbuđenosti, razmišljanja Noću sam
premorena imate pravo, moram vježbati više
gimnastika glave i ruku, pjevanje bi bilo važno
za glas, imati male monologe Nitko
ne sluša, ne tako stidljivo, Imate pravo,
ja sam tako stidljiva Ne mogu igrati
nijednu ulogu Kad se nasmijem tada nažalost
ljekarka brzo okreće glavu Svi se nadaju
da sam pobožna Imate pravo, ne moram
putovati Uzbuđena sam bez razloga, imate pravo,
sve je to zabluda Nešto što neprestano
znam i zaboravljam To ćutim,
ne razumijem Ne mogu to zadržati,
ali osjećam Nešto nije u redu sa starošću
Nešto neće više tako dugo ići dobro
Onda sam to ja, koja ovdje ima razloga
za uzbuđenje, i umorna sam Idem na početak –
ali spokoja nema – Nije li se ranije govorilo – teško
je vjerovati – Jedne noći TI DRAGI
OČE DRAGI BOŽE, nervozna sam Ukočena i
bez sna, ali umorna Ne znam više kako se molilo
Kad sam počela Kad sam tako naopako
brojala i tako počela starjeti kad sam
počela starjeti, užasno starjeti Gabriele Wohnmann

Nedjeljom sam mislila na Boga

nedjeljom sam mislila na boga kad smo
autobusom razgledali grad
stajao je kod hidranta na ulici
jedna trafo-stanica & tridesetčetiri
kabla sletješe iz zraka u ovu
kuću iz grubo pečenih opeka, ondje
u trafou na ulici stanovao je bog. vidjela sam
kako je u svome gnijezdu od kablova prestao
čučati među svojim zidovima od cigle
bez prozora ondje na tlu
u tami na ulici iza
jednih čeličnih vrata
sjedio je dragi bog, bio je
beskrajno malen & smijao se
ili spavao

Lutz Seiler

Sve pjesme s njemačkoga i pjesmu „Rat“ s američkoga preveo: Anto Batinić

Brief des Delegaten

Die Zusammenarbeit zwischen den Missionen

Unsere pastorale Arbeit erfordert Zusammenarbeit, Mut, Offenheit gegenüber dem Unbekannten und Neuen; Sie erfordert viel Phantasie und Kreativität. Wir müssen uns zu verändern wissen und uns verändern lassen. Mit einem Wort: Wir benötigen neue Visionen.

Die Pastorale Jahrestagung der kroatischen Priester und pastoralen Mitarbeiterinnen fand vom 8. bis 12. 10. in Untermarchtal mit 153 Teilnehmern statt, unter ihnen waren Weihbischof Dr. Pero Sudar (Sarajevo), Msgr. Dr. Peter Prassel (Bonn), Msgr. Dr. Pero Aračić (Zagreb).

Liebe Leserinnen und Leser der Lebendigen Gemeinde,

die Heimatkirche überlegt, wie und auf welche Art und Weise sie dem heutigen Menschen in der kroatischen Gesellschaft bei der Verwirklichung seiner religiösen Bedürfnisse entgegen kommen kann. Diese Überlegungen kommen auf verschiedenen pastoralen Tagungen, sowohl

heute am wirksamsten in unseren katholischen Gemeinden tätig sein können, sei es bei der Katechese der Kinder und Firmlinge, sei es in der Pastoralarbeit mit Familien, Jugendlichen, Alten oder Kranken.

Viele Priester, pastorale Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter sind glücklich darüber, dass sie gemeinsam über unsere pastoralen Probleme nachdenken können und nehmen daher regelmäßig an allen pastoralen Tagungen teil, sei es an denjenigen, die wir Kroaten organisieren oder denen welche die Ortskirche veranstaltet, und zwar auf allen Ebenen. Ebenso zeigen viele kroatische Seelsorger den Willen zur pastoralen Zusammenar-

Wir müssen uns gegenseitig und unseren Gemeinden gegenüber öffnen. Wir Priester, pastorale Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter, wir als Gläubige der katholischen Gemeinde allgemein oder als Gruppe, müssen über gemeinsame Wege der Pastoralarbeit nachdenken, und zwar jeder nach seinen Möglichkeiten, jeder nach seinem Charisma, wie und auf welche Art und Weise den Menschen das Evangelium näher gebracht werden kann.

auf Gemeinde-, Dekanats- und Bistumsebene als auch auf der Ebene der Bischofskonferenz zur Äußerung.

Auch die hiesige katholische Kirche arbeitet auf lokaler als auch auf globaler Ebene intensiv an der Frage, wie dem modernen Menschen das Evangelium verkündet werden kann. In dieser Kirche ist viel mehr die Rede vom pastoralen Raum, von Seelsorgeeinheiten, City-Pastoral, kooperativer Pastoralarbeit und pastoraler Zusammenarbeit auf allen Ebenen als von der klassischen Pfarrei.

Auch wir, die kroatischen Priester, pastoralen Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter, überlegen sowohl auf unseren regionalen als auch auf gemeinsamen überregionalen pastoralen Tagungen, wie wir

arbeit und zu gemeinsamen Treffen der Ministranten, Jugendlichen, Kirchenchöre, zu gemeinsamen Begegnungen der Pfarrgemeinderäte auf Bistumsebene; sie tauschen Erfahrungen mit ihren Kolleginnen und Kollegen aus.

Bedauerlicherweise gibt es aber auch unter uns Priestern, pastoralen Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter, jene, die sich selbst genügen. Sie haben sich in ihre Missionen zurückgezogen und zeigen sich nirgendwo. Ist es Angst vor dem Anderen und Andersartigen, Angst vor der Begegnung mit neuen Ideen und neuen pastoralen Herausforderungen? Ich weiß es nicht. Aber ich weiß, dass derjenige, der nicht zu empfangen vermag, auch nicht geben kann. Derjenige,

der den Zufluss von neuen und andersartigen Gedanken nicht zulässt, der meint, dass nichts mehr nötig ist und dass er nichts mehr dazulernen kann, der ist auch nicht in der Lage, mit den neuen und immer intensiveren und fordernden pastoralen Problemen umzugehen. Letzterer hat sich selbst und seine Mission zum „pastoralen Absterben“ verurteilt. Der Einzelne kann auf pastoraler Ebene nicht allein etwas verwirklichen. Das können wir nur durch gemeinsame Überlegungen und Zusammenarbeit.

Wir müssen uns gegenseitig und unseren Gemeinden gegenüber öffnen. Wir Priester, pastorale Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter, wir als Gläubige der katholischen Gemeinde allgemein oder als Gruppe, müssen über gemeinsame Wege der Pastoralarbeit nachdenken, und zwar jeder nach seinen Möglichkeiten, jeder nach seinem Charisma, wie und auf welche Art und Weise den Menschen das Evangelium näher gebracht werden kann. Alles das erfordert Zusammenarbeit, Mut, Offenheit gegenüber dem Unbekannten und Neuen; es erfordert viel Phantasie und Kreativität. Wir müssen uns zu verändern wissen und uns verändern lassen. Mit einem Wort: Wir benötigen neue Visionen. In diesem Sinne ist es unsere Aufgabe, uns an die gemeinsame Arbeit zu machen, uns den neuen pastoralen Herausforderungen öffnen und täglich die neuen Zeichen der Zeit lesen.

Liebe Leserinnen und Leser, ich wünsche Ihnen alles Gute und grüße Sie bis zur neuen Ausgabe unserer und Ihrer *Lebendigen Gemeinde*.

Ihr P. Josip Klarić, Delegat

Wellness

Der moderne Mensch sucht verstärkt nach Möglichkeiten des Abtauchens, der Schöpfung innerer Ausgeglichenheit und Energie, konzentriert sich dabei immer mehr nach innen, sucht Sinn und Glück jedoch nicht in der Seele, sondern im eigenen Körper.

4,3 Millionen Deutsche trainieren ihren Körper regelmäßig in Sportstudios, das sind immerhin 50 Prozent mehr als noch vor zwei Jahren. Da ich zu denjenigen gehöre, die ihren Arbeitstag am Schreibtisch sitzend verbringe, habe ich mich vor zwei Jahren ebenfalls diesem Megatrend hingeeben und verleitet durch das Motto „Ein starker Rücken kennt keinen Schmerz“ mich in einem Fitnessstudio angemeldet. Anstatt eine Entlastung für meinen Rücken zu bekommen, empfand ich den täglichen Gang ins Studio neben der Arbeit jedoch sehr schnell als zusätzliche Belastung und übriggeblieben von meinem guten Vorsatz ist letztendlich die finanzielle Belastung, da laut Vertrag die einjährige Kündigungsfrist einzuhalten war. Seitdem härte ich mich regelmäßig aber ohne größere Zwänge mit Schwimmen und Saunagängen ab, mit anschließendem ausgelassenen Cafebesuch zur Belohnung, versteht sich. Das sture Stemmen von Gewichten in topgestylten Fitnessstudios für den womöglich perfekten Body war mir einfach zu kraftraubend, stressig und eintönig.

Das haben auch viele Fitnessstudios begriffen und so offenbart sich immer mehr ein Trend zu sogenannter Fitness-light, die Fitness und Gesundheit im Schongang anbietet. Einseitige Belastung ist out. Total Body Conditioning – Training für den ganzen Körper – und *Wellness* – ganzheitliches Wohlbefinden – heißen die neuen Erfolgsformeln. Bodybuilding ist nicht mehr in, jetzt kommt *Body & Mind*. Die Wechselwirkung von Körper und Geist wird also immer gezielter eingesetzt. Von transzendentaler Fitness ist sogar die Rede und diese ist vor allem an fernöstlichen Wohlfühlrezepten orientiert. Yoga in allen Spielarten, Atemübungen, Meditation, Heilfasten und vieles mehr wird in den neuen „Oasen der Stille“ angeboten, und das Ganze im Feng-Shui-tauglichen Ambiente.

Das Modewort *Wellness* (Wohlbefinden) ist dabei längst nicht mehr nur Verkaufslabel für Markenstützstrümpfe

oder Duschgels. Hinter diesem Begriff verbergen sich eine Reihe von Megatrends wie z.B. Individualisierung, der Megatrend Gesundheit, das Bewusstsein eines neuen Alterns, die Spiritualisierung und die neue Mobilität im „New Work“ – der neuen Art zu arbeiten. Dabei hat *Wellness als Lebenseinstellung* das Ziel, die Verantwortung für Gesundheit und Wohlergehen selbst zu übernehmen und dies mit Genuss und Lebensfreude zu verknüpfen. Körper, Seele und Geist pflegen, um den Anforderungen des Alltags gewachsen zu sein. Die Regenerationskraft stärken, um Krankheiten zu vermeiden, Krisensituationen zu meistern und im Einklang

Das Paradoxe liegt jedoch in der Tatsache, dass die von Fernost angeregten Techniken der Körpermeditation jetzt zur Bestätigung und zum Genießen des eigenen Körpers in „Wellness“-Erfahrungen eingesetzt werden, während sie im hinduistischen Yoga und im Buddhismus dazu verwendet wurden, sich der Vergänglichkeit des Körpers bewusst zu werden.

Kurz gesagt: Der Sinn des Da-seins, wird nicht wie ursprünglich, außerhalb des Körpers gesucht, der heutige Mensch sucht Glück aus dem eigenen Körper.

mit den Mitmenschen und der Umwelt ein aktives, sinnerfülltes Leben zu führen. Die wichtigsten *Wellness*-Motive reichen vom Bedürfnis nach Entspannung und Stressbekämpfung über Work-Life-Balance bis zum Bedürfnis nach Lebensenergie. Der moderne Mensch sucht demnach verstärkt nach Möglichkeiten des Abtauchens, der Schöpfung innerer Ausgeglichenheit und Energie, konzentriert sich dabei immer mehr nach innen, sucht Sinn und Glück jedoch nicht in der Seele, sondern

im eigenen Körper. Letzterer wird vorteilhaft verändert, trainiert, gepflegt, ausgebaut, nicht nur, um „fit for fun“ zu sein, sondern auch für sogenannte „spirituelle Erfahrungen“.

Es ist mit Sicherheit ein gesunder Instinkt des Menschen, der ja ein körperliches Wesen ist, seinen Körper in Form zu halten in einer Zeit, in der mit Hilfe moderner Kommunikationsmittel nicht nur die Wege zum Arbeitsplatz, sondern auch noch die Fahrt zum Briefkasten, zur Bank und zum Supermarkt wegrationalisiert werden. Auch die intensiven psychischen Erfahrungen und Bewusstseinsveränderungen die durch langsame, rhythmische Körperbewegung entstehen, sind eigentlich keine neue Erfahrung. So kann z.B. gleichförmiges intensives Laufen den Effekt größerer Ausgeglichenheit und innerer Ruhe im hektischen Alltag durchaus hervorrufen.

Die starke Fixierung auf den eigenen Körper fällt auf, wenn man die heutigen topfiten Erfolgstypen betrachtet, die uns über die Medien als Idealtypen vorgestellt werden. Der ästhetisch wohlgeformte und möglichst jugendlich knackige Körper scheint zum A und O in der modernen Dienstleistungsgesellschaft zu werden. Und wehe dem, der nichts für seinen Body tut! Wehe den Hässlichen, Alten und Unfiten! Bei diesem gnadenlosen Wettlauf um den eigenen makellosen Körper wird aber Gefahr gelaufen, dass Inhalte von Aussehen und „Lifestyle“ überschattet werden

und das Bewusstsein zu sehr auf die Form, die Hülle, die Oberfläche verlagert wird. In diesem Fall würde die neue Innerlichkeit, die „Wellness“-Bewegung paradoxerweise in die Richtung einer extremen Äußerlichkeit führen. Und um abschließend noch einmal als Beispiel die eingangs beschriebene Last mit dem Kreuz zu verwenden: Ein starker und durchtrainierter Rücken hilft zwar die Lasten des Lebens besser zu tragen, aber sie uns gänzlich abnehmen kann er nicht.

Freundschaftsverein für kroatisch-deutsche Ehepaare

Marija, geb. Lukačević, und Peter Wunderlich sind sehr engagierte Christen in ihrer deutschen Gemeinde aber auch in der Kroatischen katholischen Mission Waiblingen. Sie starten jetzt eine Initiative, ein kroatisch-deutscher Freundschaftsverein für kroatisch-deutsche Ehepaare.

Marija, geb. Lukačević aus Drenovci in Kroatien, und Peter Wunderlich aus Korb bei Waiblingen, sind seit 19 Jahren verheiratet und versuchen seitdem, sich mit Respekt, Toleranz, Engagement und Würde in Bezug auf ihre Kulturen zu begenügen.

Peter versucht dies durch Teilnahme am kroatischen Gottesdienst, durch Freundschaft mit vielen kroatischen Familien der kroatischen katholischen Mission Waiblingen, die zur Seelsorgeeinheit Waiblingen-Korb-Neustadt-Honenacker gehört, durch viele Besuche in Kroatien und durch vielfältige Hilfeleistungen während und nach dem Aggressionskrieg der Serben auf Kroatien.

Ein besonderes Anliegen war ihm während des Krieges ein Waisenhaus in Slavonski Brod, das er 3-mal an Weihnachtsfesten besuchte und mit 7 t Lebensmitteln, gut erhaltener Kinderkleidung und 25 000 DM unterstützen konnte, die er durch vielfältige Aktionen in seiner Schule erarbeitete.

Zur Unterstützung des Aufbaus eines multikulturellen Kindergartens wurden in einer Freizeit Kartendruckaktion 3000 DM erarbeitet und an Hans Koschnik und Krešo Puljić, den damaligen Caritasdirektor von Mostar, überwiesen. Vor kurzem hat das Ehepaar Wunderlich ein Maultaschenessen in der kath. Kirchengemeinde St. Johannes d.T. in Korb durchgeführt und den Erlös in Höhe von 1680 DM nach Knin in die Armenküche gespendet.

Am 15. September diesen Jahres feierte Peter seinen 50. Geburtstag. Zur Festmesse sang auch der Chor der Kroa-

tischen katholischen Mission Waiblingen unter der Leitung von Ivan Ivanković. Die Chormitglieder waren zum anschließenden Geburtstagsfest im Gemeindezentrum Korb eingeladen. Das Geburtstagskind verzichtete auf Geschenke, so konnten 3000 DM den Vinzentinerinnen in Split überwiesen werden, um u.a. Drogenprojekte zu unterstützen.

Marija ist in der deutschen katholischen Kirchengemeinde Korb vorbildlich engagiert: sie war 5 Jahre Mitglied im Kirchengemeinderat, ist Lektorin und Kommunionhelferin, singt im Kirchenchor und mit ihrem Mann in einem Singkreis, bastelt wöchentlich 2 Stunden für einen Bazar, der die Missionsarbeit unterstützt, arbeitet aktiv in einem ökumenischen Frauenkreis mit, ist mit ihrem Mann Mitglied eines Familienkreises der Kirchengemeinde und beide helfen monatlich beim Frühschoppen mit. Am wichtigsten ist ihr der Kontakt zur Kroatischen katholischen Mission Waiblingen, die von Pater Stanko Dotur geleitet wird. Hier ist sie Mitglied im Chor, trifft sich monatlich in einer Frauengruppe unter Leitung von Frau Stanka Vidačković mit kroatischen Frauen, nimmt an vielen Veranstaltungen der Gemeinde teil und ist zudem Lektorin und Kommunionhelferin.

Besonders wichtig ist ihr das Praktizieren der kroatischen Sprache mit ihrer Tochter Madeleine, die die 11. Klasse eines Gymnasiums besucht; dazu wird sie von ihrem Mann intensiv ermuntert.

Madeleine wächst seit ihrer Geburt zweisprachig auf, das sie als Bereicherung ansieht; neben Kroatisch und

Ehepaar Wunderlich mit Tochter Madeleine

Deutsch als ihre beiden Elternsprachen spricht sie noch Spanisch, Englisch und Latein. Sie lebt bewusst und stolz ihre Zugehörigkeit zu 2 Sprachräumen, zu 2 Kulturen und 2 national unterschiedlichen Familien.

Es ist und bleibt ein Anliegen der Familie Wunderlich, in ihren begrenzten Möglichkeiten kroatische und deutsche Mitbürger zueinander zu bringen und ihnen vorzuleben, dass gerade das „weltumspannende“ unseres katholischen Glaubens sein wunderbarstes und einzigartiges Merkmal ist. Angesichts der gegenwärtigen weltpolitischen Situation ist es notwendiger denn je, dass sich Christen bewusst zueinander bekennen, die christlichen Werte gemeinsam vertreten und gemeinsam verteidigen, besonders durch vorbildliches Verhalten.

Ein weiterer Schritt soll nun ein kroatisch-deutscher Freundschaftsverein sein, in dem sich kroatisch-deutsche Ehepaare finden und dessen Ziel die Förderung der Völkerfreundschaft zwischen den beiden einzigartigen Ländern Kroatien und Deutschland sein soll. Wenn Sie Interesse haben melden Sie sich bitte bei Peter und Marija Wunderlich, Ernst-Heinkel-Str. 25/1, 71404 Korb, Tel.: 07151/342 02 oder über Internet p.wunderlich@web.de ■

Naša lijepa Slavonija

To jutro, 5. listopada, svi smo s ne-strpljenjem iščekivali autobus, koji nas je vozio na petodnevni izlet u Hrvatsku, odnosno u istočnu Slavoniju. Ja sam se posebno radovala, jer još nikad nisam bila u Slavoniji, a mislim da mi se tako brzo nažalost i neće pružiti prilika.

Nakon molitve za sretan put, zavladao je veselo raspoloženje, koje je obećavalo da ovo putovanje može samo biti ugodno. Tako je i bilo. I kad smo se probudili, već smo bili u Zagrebu. Prvo smo bili na Ksaveru, gdje su nas franjevci trećoreci srdačno primili i vrlo lijepo ugostili. Nakon doručka posjetili smo grob pokojnog predsjednika dr. Franje Tuđmana i grobnicu blaženog kardinala Stepinca u katedrali.

Poslije pauze, koju smo proveli na Trgu Bana Jelačića, uputili smo se u Slavoniju, gdje smo stigli u večernjim satima. Iako se već bilo smračilo, to nije spriječilo brižne Bilišćane da nas srdačno dočekaju. Smjestili smo se po kućama. Prije tri godine su članovi zbora iz Bilišća „Mir“, posjetili našu Misiju, kad su nas pozvali u uzvratni posjet.

Gostoljubivi Slavonci

Mene je primila vesela i srdačna gđa Zrinka Đurakić, čija se kuća nalazi još u izgradnji, tako da mi je gđa Zrinka preupustila svoj krevet, što sam vrlo kasno shvatila. Tu se moglo vidjeti kolika je gostoljubivost Slavonaca. Nakon vrlo ukusne večere, gđa Zrinka se pobrinula da ne izgubim kontakt s ostalim mladima iz grupe, tako da smo se nekoliko sati kasnije svi opet sastali ispred crkve. Kako su mladi iz zbora nedostajali, za noćni život naše grupe brinuli su se, u prvom, redu fra Mauritius te dvoje mladih, Dinko i Ana, koji nisu bili angažirani u zboru. Oni su nas tijekom tih nekoliko dana u Bilišću pratili te ubrzo postali neizostavni članovi grupe.

Sutradan, na svetoj misi, fra Mauro je održao vrlo zanimljivo predavanje o povjerenju, tako da je za mene misa, uz glazbenu pratnju, čak i bez zbora, bila, zapravo, kulturni događaj i duhovno osvježenje. Sadašnji župnik te župe p. Josip Vrdoljak, djelovao je nekoliko godina pastoralno u našoj zajednici. S druge strane p. Bernard je osnovao tu župu u Bilišću i u njoj djelovao deset godina, pa su time naše dvije župne zajednice na poseban način povezane. Usto su u toj župi djelovali i p. Stjepan Mikulan, voditelj HKM

Skupina od tridesetak mladih vjernika HKM Mülheim/Oberhausen koju je predvodio župnik p. Bernard Rubinić, bila je u listopadu na studijskom putovanju u Hrvatskoj, posjetivši Zagreb, Bilišće, Aljmaš, Vukovar, Ilok i Đakovo. Dojmova je napretek...

Duisburg, i p. Božo Rimac, voditelj HKM Gelsenkirchen.

Ručak je bio organiziran u obližnjem selu, kod kapelice svete Ane na Dravi. Sveta Ana je, po legendi, tu ostvarivala začudujuća ozdravljenja. Između ostaloga smo tu uživali u hladnoj vodi bunara sv. Ane, ali nas čak ni njezina čuda nisu uspjela obraniti od nemilosrdnih napada komaraca. Popodne smo otišli u Bizo-vačke toplice, gdje smo imali priliku uživati u moderno izgrađenom kompleksu bazena i termalnoj vodi. Navečer je u sportskoj dvorani održano nogometno natjecanje do ponoći.

U ponedjeljak smo krenuli u Vukovar. Prošli kroz najistočnije hrvatsko selo, Aljmaš, u kojem je od crkve ostao jedino jedan stup, što je bio vrlo upečatljiv dokaz s kojim je zločinačkim žarom neprijatelj uništavao hrvatske svetinje. Na tom putovanju smo od jednog pripadnika vukovarske policije slušali, koje su sve strahote morali doživljavati stanovnici okolnih mjesta.

Vukovarski memento

Kad smo stigli u Vukovar, posjetili smo i u ratu teško oštećenu crkvu sv. Filipa, koja se sada obnavlja. Čak su se i zakrpljene rupe mogle vidjeti. Zanimljivo vidjeti na koji način nastaju ti svodovi. Sva ljepota Crkve tek onda postaje upečatljivom, kad se pogledaju njezine slike od prije rata. Tu smo saslušali i predavanje o povijesti i tijeku Domovinskog rata, s posebnim naglaskom na stradanje Vukovara i istočne Slavonije.

Prošetali smo do Dunava i u toj kratkoj šetnji vidjeli, kako je Vukovar, o kojem najveći dio nas nije imao ni predodžbu, zapravo prekrasan europski grad, čiju ljepotu čak ni razaranja nisu uspjela umanjiti. Slike u kojima se ruševine smjenjuju s obnovljenim dijelovima grada, podsjetile nas još jednom na tragediju rata, ali i daju nadu da će Vukovar jednoga dana opet moći zablistati u svom nekadašnjem sjaju.

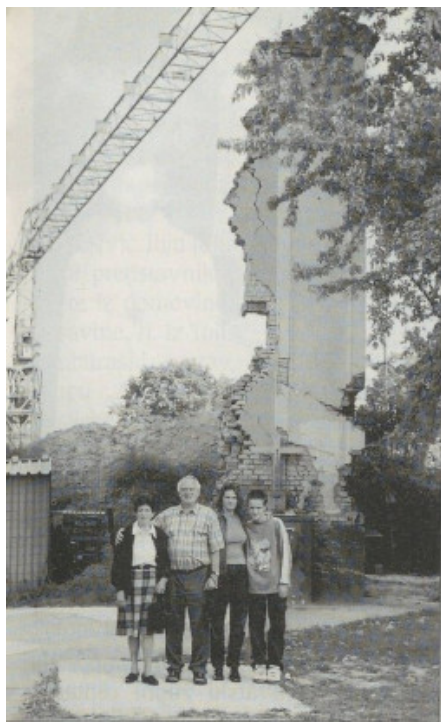
Svratili smo i na Novo groblje, čija nas slika podsjeća na washingtonsko

Novi misijski centar

Hrvatska katolička misija Mülheim a. d. Ruhr (Oberhausen, Bottrop) obilježava ove godine 30. obljetnicu postojanja i djelovanja. Nakon što je misijski središte 25 godina bilo u Mülheimu, ono je prije pet godina bilo premješteno u Oberhausen gdje je ostalo pet godina. Misijski centar nalazi se odnedavno ponovno u Mülheimu (Styrum), 45476, Eberhardstr. 40. To rješenje smatra se idealnim za buduće djelovanje Misije. Zajednica dobiva za sebe crkvu, veliki stambeni prostor za svećenika i domaćinstvo te za domara. Centar ima veliko ograđeno dvorište s puno zelenila, gdje se planira napraviti staza za boćanje. Misa na hrvatskom slavi se u toj crkvi još od Božića prošle godine, a useljenje slijedi uskoro, na-

kon opće obnove navedenih prostori-ja. Za susrete većih skupina koristi se Jugendheim, dok se ne preuredi kriptu u koju može stati preko 150 ljudi.

To mjesto je pogodno i radi planiranog spajanja HKM Duisburg s Mülheimom, budući da je prometno najbolje dostupno i povezano. U crkvi se slavi redovito misa svake nedjelje u 11 sati. Prvopričesnici i krizmanici sastaju se na vjeronauk jednom tjedno u misijskim dvoranama. Odrasli mladi imaju svoje susrete svakog prvog petka u mjesecu. Pjevački zbor redovito ima probu pjevanja petkom uvečer. Ova misijska zajednica priređuje izlete i studijska putovanja za mlade te hodočašća u Rim, Lurd i druga poznata svetišta.

P. Bernard Rubinić na ruševinama Gospina svetišta u Aljmašu

groblje za žrtve pale u Vijetnamu, s tragičnom primisli da i Hrvatska, po broju žrtava, ondje ima svoj Vijetnam.

Kad smo došli u Ilok, domaćini su nas počastili domaćim vinom. Iločka vinarija proizvodi razne vrste bijelih vina, koja su čuvena na mnogim europskim (kraljevskim) dvorovima. Naša je grupa za vrijeme ručka uživala u Graševini, a da taj užitak ne bi ostao samo uspomena, iskoristili smo mogućnost kupovine tih vina. Domaćin nam je pokazao i čuvene ilocke podrumne, čije su bačve, na žalost, neupotrebljive, zbog zloupotrebe za vrijeme rata. Tako smo, dobro okrijepljeni razgledali i ilocku crkvu i franjevački samostan sv. Ivana Kapistrana.

P. Bernard – počasni građanin Belišća

Po povratku u Belišće našli smo zbor „Mir“, koji se vratio s uspješnog natjecanja. U čast susreta, slavljenja je sveta misa, nakon koje smo se, eto, ipak, uspjeli susresti s članovima zbora i provesti s njima jednu predivnu večer ispunjenu glazbom i pjesmom.

U utorak ujutro odlazak iz Belišća. Teška srca smo se oprostili od Dinka i

Ane, koji su nam se svojom požrtvovnošću i odgovornošću, svojim prijateljstvom, urezali u srce. Fra Mauro će nam ostati u sjećanju kao „anđeo čuvar“, kako dnevnih, tako i noćnih sati.

Prije polaska smo bili primljeni kod gradonačelnika Belišća, i to u ime počasnog građanina grada Belišća, našega fra Bernarda Rubinića, koji se svojedobno vrlo založio za razvitak grada koji mu to očito nije zaboravio.

Navratili smo potom u vinograde Mandivčevca (vina nažalost nismo mogli kupiti) te u Đakovo, u kojem smo, na žalost, ostali vrlo kratko, tako da smo ostali uskraćeni za cjelovitiji dojam o ovom lijepom gradu.

Natrag smo krenuli u popodnevnim satima i, hvala Bogu, sretno stigli kući, praćeni neizbrisivim dojmovima, slikama i mirisima naše hrvatske istočne Slavonije. Usput smo naravno molili, pjevali, družili se i razgovarali. Našu mladu skupinu odsad će vezati i sjećanje na ovo nezaboravno studijsko putovanje u domovinu.

Meri Sokol

Premijerna predstava učenika HDŠ

Učenici Hrvatske dopunske škole, pod vodstvom nastavnice Boženke Orlović, spremili su i izveli kazališni komad „Svi me vole samo tata ne“ prema istoimenom romanu Đure Zrakića. Predstava je izvedena 27. listopada u dvorani gimnazije „Heinrich Heine“ u Oberhausenu, a promatralo ju gotovo 300 gledatelja. Male glumce, autore predstave i gledatelje na početku je pozdravila gradonačelnica grada Oberhausena. Učenice i

učenici te nekoliko starijih glumaca, od kojih je gđa Orlović osnovala kazališnu skupinu, odlično su izveli svoj kazališni prvijenac u četiri čina. Režija i scenografija bili su na visokoj razini. Mali glumci, kojima je hrvatski, premda materinski, prilično težak jezik, umiješno su svladali i tu nemalu jezičnu zapreku. Trud se očito isplatio. I na taj način su učenici pokazali ne samo svoje glumačko umijeće, nego su preko njega

usavršavali i hrvatski jezik. U stankama između činova, uz glazbenu pratnju, otpjevane su pjesme „Čale moj“ i „Svi me vole samo tata ne“. Toj premijeri bio je nazočan i Đuro Zrakić, pisac romana „Svi me vole samo tata ne“. On je u kratkom obraćanju nazočnima pohvalio premijernu predstavu i zahvalio svima koji su doprinijeli njezinu uspjehu. „Svi vi očevi koji lutate, jednoga dana se morate vratiti. Neka to ne bude prekasno“, rekao je pisac Zrakić. Na kraju predstave sva djeca i gledatelji otpjevali su zajedno pjesmu „Moja domovina“.

Cijela kazališna družina spremala se za izvedbu tog komada tijekom jesenskih školskih praznika u Sauerlandu, gdje se održavaju i tečajevi za prvopričesnike i krizmanike. Suradnja Misije i HDŠ je na zavidnoj razini. Nastavnica Orlović priprema također program za proslavu Majčina dana i Nikolinja.

Uz ovo izvješće valja navesti da je 20. listopada u mjestu Herne održana redovita izborna skupština Matice Hrvatske za Ruhrsko područje e.V. Prije skupštine dr. Jozo Džambo iz Münchena održao je predavanje pod naslovom „Imago Bosnae. Bosna i Hercegovina u tekstovima na njemačkom jeziku – slike, motivi, stereotipi“.

Kazališna skupina HDŠ i HKM na pozornici nakon izvedbe predstave „Svi me vole samo tata ne“.

● **Dinslaken** – Josip Vukadin, pastoralni suradnik misija Mülheim i Duisburg, proslavio je nedavno 50. rođendan. Najljepši rođendanski dar mu je, reče sam, kćerka Klara, koju mu je obitelji podario Bog nakon četiri sina. Kao diplomirani teolog gosp. Vukadin predaje vjeronauk, svira na misama, priprema djecu za primanje sakramenata, redovito obilazi bolesnike u bolnicama (samo u Mülheimu ima ih 20!). Osim toga aktivan je u Matiči hrvatskoj, ogranku za Ruhrsko područje, čiji je predsjednikom bio sve doneдавно. U njegovoj kući u Dinslakenu rado se okupljaju mnogi prijatelji, koje dočeka doslovce „puna kuća djece“ i suprug Biserka. Kako Dinslaken područno pripada misiji Bocholt, gdje je župnik fra Jakov Kuprešanin, iz župe Bile kod Livna, odakle je i gosp. Vukadin, ta je kuća i susretište još dvojice svećenika Livnjaka koji djeluju u susjednim misijama. „Nije lako služiti toliko gospodara, pa ni onog glavnoga u kući“, zna se našaliti gosp. Vukadin. Velika fešta u kući Vukadinovih bila je prigodom krštenja male Klare, koja se sada očito nalazi u središtu pažnje te većinski muške obitelji.

B. Rubinić

● **Hanau** – U župnom listiću župnik fra Marijan Kovač poziva mlade i djecu na ministriranje i čitanje kod svetih misa. Roditelje također poziva da podrže djecu u službi kod oltara.

● **Sindelfingen** – Prof. Mile Mamić, poznati jezikoslovac iz Zadra, bio je glavni gost „Nedjelje hrvatskoga jezika“, koja je priredena 7. listopada. Prof. Mamić govorio je o razvoju hrvatskog jezika, o razlikama između hrvatskog i srpskog jezika te o najboljem načinu kako vlastiti jezik učiti i čuvati u tuđini. Listopadska pobožnost Gospi bila je vrlo posjećena. Svake večeri, osim nedjeljom i ponedjeljkom, molila se zajednički krunica i slavila misa u misijskom centru. Misionar Ivica Šušnjara predvodio je svete mise 14. listopada i propovijedao o misijskom poslanju i misionarskom pozivu. Milostinja je te nedjelje bila namijenjena našim misionarima.

● **Nürnberg** – U nedjelju 14. listopada izabrano je novo pastoralno vijeće u Erlangenu, koje je službu preuzelo 23. listopada. Za predsjednika je izabran gosp. Ivo Rosić. Salezijanski misionar don Danko Litrić, koji već 20 godina djeluje u Ruandi, posjetio je 14. listopada

Dvije brojne obitelji našle su se na okupu u prigodi krštenja male Klare, petog djeteta u obitelji Vukadin a Klarin kum ima četvero djece

Misiju, slavio mise i propovijedao. Vjernici su za potrebe potrebitih u toj zemlji skupili 6155 DM, na čemu im je don Danko od srca zahvalio.

O aktulanom društveno-političkom stanju u Hrvatskoj 13. listopada je u misijskoj dvorani govorio dr. Ivo Sanader, predsjednik HDZ-a. On je tih dana bio gostom na zasjedanju bavarskog CSU-a.

U pratnji vlč. Stjepana Pokrivke i pastoralnog suradnika Branka Brčnovića skupina ministranata boravila je od 29.10. do 3.11. na izletu u Hrvatskoj. Ugostila ih je župa Pregrada u Hrvatskom zagorju, odakle su posjetili Zagreb, Mariju Bistricu i još neka znamenita mjesta.

Voditelj Misije don Mihael Rodić poziva vjernike na češće korištenje odnosno posuđivanje knjiga i čitanje iz bogate misijske knjižnice.

● **Traunreut** – HKM Traunreut, koja onedavno ima novu adresu u Kantstr. 12, 83301 Traunreut, tel. 08669/787690, fax. 787699, ima novu e-mail adresu:

kroatischsprachigemission.

traunreut@erbistum-muenchen.de

● **Lüdenscheid** – Duhovnu obnovu odnosno vikend-seminar u Misiji imao je od 12. do 14.10. svećenik i pisac Đuro Zrakić. Tema seminara: „Komu robuju mladi današnje generacije – putokaz prema istinitoj slobodi“. Koncem listopada održan je izbor trećeg župnog vijeća. Kandidatice i kandidati predstavljeni su fotografijama i kratkim životopisom u župnom listiću za listopad. HKM Lüdenscheid prihvatila je ponudu biskupije Essen i župe Herz Jesu, filijala Sankt Martin, u Ennepetalu da koristi crkvu sv. Martina i crkvene prostorije uz crkvu, u

Büttenbergerstr. 30. Tako u Ennepetalu nastaje novi hrvatski župni centar, a uskoro će biti i službeno preuzimanje prostorija.

● **Frankfurt** – Biblijski tečaj nastavljen je 16. listopada. U listopadu se svake večeri održavala listopadska pobožnost Gospi moljenjem krunice i slavljem svete mise. Vjeronauk za odrasle počeo je 18. listopada, a održava se svakog četvrtka u misijskom centru. Dr. fra Ante Vučković predvodio je od 1. do 3.11. vrlo posjećenu duhovno-molitvenu obnovu. Profesionalni glumci Hrvatskog narodnog kazališta iz Zagreba izveli su 10. studenoga u crkvi sv. Ante predstavu „Mala Terezija“, nadahnutu posjetom pokojnog hrvatskog književnika i emigranta Vinka Nikolića svetištu Male Terezije u Lisieuxu. Drugi malonogometni FRAMA-turnir održat će se 24.11. u sportskoj dvorani u Gutleutstr. 333–335. Prijavljeno je preko 20 ekipa. Misija je onedavno dobila novu adresu na internetu: www.zupa-frankfurt.de

● **St. Gallen, Švicarska** – Nakon prošlogodišnje uspješne „Slavonske večeri“, ove godine je HKM St. Gallen pripremila zavičajni susret „Bosansku večer“ odnosno „Večer bosanskih Hrvata“. Bila je to prelijepo organizirana večer. Preko 70 obitelji bilo je uključeno u pripremu jela, pića, prihvata gostiju, te rada u dvorani.

Dvorana je bila prepuna već oko 19 sati. Tražila se stolica više. Fra Vlado Ereš, župnik, uporno je naglašavao da to nije samo večer za narod iz Bosne nego da su oni ovaj put samo domaćini, a da ostali mogu vidjeti običaje, kulinarstvo, kulturu i pjesme, vjeru i povijest tog dijela naše domovine.

Fra Vlado je pozdravio sve nazočne: fra Marijana Miju Oršolića, župnika Do-

nje Tramošnice, fra Josu Oršolića, voditelja cijele družine iz Tolise, vlč. Ivu Čurića, župnika na švicarskoj župi (koji je za ovu večer napravio Bosanski lonac), vlč. Iliju Jokića, časne sestre, političke predstavnike, nastavnike HDŠ te goste iz domovine, točnije iz Bosanske posavine, tj. iz Tolise, folklorno društvo, tamburaški sastav, šargijaše, domaću grupu „Artiband“ iz St. Gallena kao i misijske folklorne grupe te ostale goste i uzvanike.

Otvaranje programa pripalo je najmlađoj misijskoj folklornoj grupi iz Balgacha koja je odigrala kolo „Bosanska trusa“ nastupajući u novoj nošnji iz Kotor Varoša odakle je većina članova. Potom je je nastupio tamburaški sastav „Ujaci“ i zbor „Mirjam“ te folklorni ansambl „Raščica“. Uslijedio je i program folklornog društva s kolima i dva igrokaza. Prisutni su sve to pratili i pozdravljali burnim pljeskom, a mnogi su, poneseni kolima, ustajali i zaigrali oko stolova.

Zatim su nastupile misijske folklorne skupine iz St. Gallena i Jone (i to samo odrasli) s kolima iz Slavonije i Dalmacije. A nakon ovih točaka krenulo je pučko veselje. Nastupili su šargijaši „Tunja Makarić i sinovi“, lokalni vrlo dobri sastav „Artiband“. Pjevalo se i veselilo kako to samo naš narod zna. I fra Vlado je otpjevao nekoliko pjesama i vodio program poput Olivera Mlakara, noseći bosansku narodnu nošnju.

A na stolovima je bilo svega što se nekad jelo i danas jede u Bosni.

Bogata tombola bila je vrlo lijepo poslužena i dobro došla. Ta je večer imala i svoj kulturni značaj. U manjoj dvorani bila je izložba slika Marijana Krivića iz Livna i Ivana Čorića iz Dervente. Ova izložba pobudila je posebnu pozornost i kod švicarskih gostiju.

Bila je to još jedna divna HRVATSKA VEČER, večer zajedništva i ljubavi. Za obnovu župne crkve u Donjoj Tramošnici prikupljena su značajna

sredstva, a skupljen je i prilog za kupnju skupog lijeka jednoj teško bolesnoj djevojci iz Tolise. Pokazalo se da ovakvi susreti imaju u sebi nešto što drugi nemaju. Nigdje čovjek nije osjetljiviji

nego kad mu se dođe i krene u rodni kraj. Preko 2000 ljudi pokazalo je da im je ovo potrebno i da ovo žele. Zato se nagodinu sprema „Hercegovačka večer“.

● **Offenbach** – Trideseta obljetnica postojanja i djelovanja Hrvatske katoličke misije u Offenbachu na Majni svečano je proslavljena prigodnim programom u subotu 20. listopada u dvorani Martinsee u Heusenstammu kod Offenbacha.

delegatom za hrvatsku inozemnu pastvu u Njemačkoj 1997., voditeljem Misije postaje fra Nediljko Norac-Kevo. U proteklih 30 godina u ovoj zajednici je bilo 1060 krštenja, prvu pričest primilo je 697, a sakrament potvrde 653, dok je

Fra Nediljko Norac-Kevo, voditelj HKM Offenbach, govori prigodom obilježavanja 30. obljetnice Misije

Sudionike, kojih je bilo više stotina, sve je srdačno pozdravio voditelj Misije fra Nediljko Norac-Kevo, istaknuvši kako su Hrvati okupljeni oko svoje katoličke misije u Offenbachu kroz proteklih trideset godina ostavili vidljive tragove.

HKM u Offenbachu osnovana je 1. rujna 1971., a prvi voditelj bio je fra Stanko Mandac, dok je prva pastoralna suradnica bila pok. s. Mercedes Domic. Od 1. rujna 1987. Misiju vodi fra Josip Klarić, a novom pastoralnom suradnicom postaje s. Damira Gelo. Od 1994. godine pridružuje im se i pastoralni suradnik Zvonko Orlović. Nakon što je o. Klarić imenovan

vjenčano 196 parova. „Početak je bio težak, drugi jezik, druga kultura, drugi svijet, bilo je teško živjeti bez obitelji u tuđem, nepoznatom svijetu i upravo je zato bilo važno imati mjesto gdje se moglo razgovarati, susretati, dijeliti međusobno svoje radosti i brige, strahove i svoju hvalu prinositi Bogu na svome jeziku“, kazao je pastoralni suradnik Zvonko Orlović, koji je zajedno s Marijanom Sutton vodio program proslave.

U prigodnom programu nastupili su misijski mješoviti zbor, zbor djece i mladih, te članovi velikog, srednjeg i malog misijskog folklora. Svečanost se nastavila do kasno u noć zabavnim programom u kojem je nastupio pjevač Jole. A. P.

Folklorna skupina HKM Offenbach (odrasli) oduševila je nazočne izvedbom hrvatskih narodnih kola i plesova

• **Göppingen** – Tradicionalni obiteljski seminar HKM Göppingen/Geislingen održan je i ove godine za aktivne članove Misije (čitače, djelatnike pričesti i pjevače).

Seminar je održan od 12.–14. listopada 2001. u bivšem kapucinskom samostanu, a sada omladinskoj kući, na Michaelsbergu u Cleebronnu kod Heilbronna. Sama kuća odnosno bivši samostan s crkvom je smješten na brežuljku punim vinograda s kojega se pruža prekrasni pogled na cijelu vinogradarsku dolinu i na poznati dječiji zabavni park „Tripsdril“.

Prva tema je bila: „Istina o Jehovim svjedocima“. Tu je temu pripremio i na pristupačan način izložio Branko Galić, pastoralni misijski suradnik. Poslije se razvila živa diskusija o našem odnosu prema sektama, kako se prema njima ponašati i da li se s njima treba uopće upuštati u diskusiju koju oni pod svaku cijenu traže.

Druga tema je bila: „Velike religije – islam“. Za ovu, u ovom trenutku jako aktualnu temu, pobrinuo se naš župnik dr. fra Stipe Nosić. On je u svom studionom izlaganju pokušao predstaviti nastanak, povijest i načela islamske religije. Nakon njegova izlaganja pokazalo se da nismo znali mnogo toga o islamskoj religiji.

Također su članovi pjevačkog zbora vježbali nove pjesme te su se odmah osoblju kuće, umjesto uobičajene molitve prije jela, predstavili novom pjesmom, za koju su dobili pohvalu. Lijep susret, lijepo druženje. Na kraju smo se dogovorili za naš sljedeći seminar u Cleebronnu za godinu dana sa temom „Uloga laika u katoličkoj crkvi“. **Ivo Jolić**

• **Rottenburg-Stuttgart** – Tristo-trideset Hrvatica iz 16 hrvatskih katoličkih zajednica s područja biskupije Rottenburg-Stuttgart na blagdan Blažene Djevice Marije od Krunice, 7. listopada ove godine, hodočastilo je u marijansko svetište „Die Bergkirche St. Maria ob Laudenbach“, pod geslom „Evo nas pred tobom, Marijo“.

Hodočašće je organizirao Odbor za rad s hrvatskim katoličkim ženama, uz pokroviteljstvo biskupijskog ordinarijata i veliku podršku Barbare Weidinger, referentice za žene i obitelji katolika drugog materinskog jezika. U tom području u biskupiji Rottenburg-Stuttgart, nazvanom i „Madonnenländle“, Marija se od davnine posebno štuje, što svjedoče brojne crkve posvećene Mariji, s nadaleko poznatim drevnim slikama i Marijinim kipovima.

Tu malu prekrasnu crkvu iz 15. stoljeća do posljednjeg mjesta ispunilo je mnoštvo hrvatskih žena, koje su pristigle iz svih krajeva biskupije. U 10.45 sati započelo je svečano euharistijsko slavlje koje je predvodio fra Nediljko Dominik Slišković iz Zagreba.

On je u svojoj propovijedi govorio ženama o fizičkoj i duhovnoj izgubljenosti, te o nužnoj potrebi vraćanja na pravi put i traganja za smislom života. Rekao je da je zemljopisna ili prostorna zalutalost teška, kad se izgubimo u nekom gradu, skrenemo s puta, a nemamo koga upitati, kako ćemo dalje. No, neusporedivo je teža ona druga zalutalost, moralna i duhovna izgubljenost, kad nas stignu nevolje i bolesti, depresije, nesloga, kad doživimo smrt najbližih, kad počnemo sumnjati u sve, pa i u Boga.

Gospina čudotvorna slika s Isusom u naručju u Bergkirche u Laudenbachu iz 15. st.

„Vi ste, drage Hrvaticе, ovim svojim hodočašćem pokazale da imate pred koga stati, da se uzdate u pomoć Marije, žene i majke, pune ljubavi i dobrote, zamolite je da vam pomogne pronaći pravi put do njezina Sina. S ponosom stanite pred Mariju, s krunom na glavi i mrtvim Sinom u naručju.“

Njen Sin Isus, poštujući dostojanstvo žene i njenu specifičnost, imao je prema ženama posebnu ljubav i razumijevanje. I one ga nikad nisu iznevjerile. Treba to ovog časa naglasiti. Muška civilizacija dovela je svijet do beznadne situacije. Na vama je ženama nada izgradnje boljeg svijeta, izgradnje civilizacije ljubavi. Vi ste prepoznale pred koga možete stati i zato s ponosom kliknite: „Evo nas pred tobom, Marijo“, rekao je fra Nediljko.

Milostinja skupljena na ovoj sv. misi u vrijednosti od 3 020 DM bit će darovana udovici Gordani Perić, majci šestero maloljetne djece, koja s njima živi u prognaničkom naselju Ortiješ-Buna kod Mostara.

Nakon sv. mise žene su bile na zajedničkom objedu u „Zehntscheuer“ u Laudenbachu. Tu je za njih upriličena i proba vina, jer je taj kraj poznat po proizvodnji dobrih vina. Moderator je žene učio kulturi pijenja vina, a pozdravila ih je i ovogodišnja mjesna „Weinkönigin“. U Bad Mergentheimu žene su posjetile i razgledale „Marienkirche“, zahvalile Bogu za lijepi dan, zapjevale pjesmu „Kraljice svete Krunice“, razgledale grad, te se u kasnim večernjim satima, vesele i obogaćene, uputile svojim domovima.

Stanka Vidačković

Sudionici obiteljskog seminara HKM Göppingen

● **Moers** – Trideset hodočasnika HKM Moers-Repelen, pod vodstvom župnika fra Marka Jukića, hodočastilo je od 13. do 20. listopada u Padovu, Asiz i Rim. Bilo je to istinsko duhovno osvježanje za sve hodočasnike, osobito slavlje misa i molitve na grobovima svetaca: sv. Ante i sv. Leopolda B. Mandića u Padovi, sv. Franje u Asizu te u crkvama sv. Petra, sv. Pavla i drugima u Rimu. Susret s papom Ivanom Pavlom II. hodočasnici su imali u zajedničkoj audijenciji na Trgu sv. Petra 17. listopada. Papa je hodočasnike pozdravio sljedećim riječima: „Pozdravljam sve nazočne hrvatske hodočasnike, a na poseban način vjernike Hrvatske katoličke misije Moers-Repeln u Njemačkoj. Dobro došli! Pređragi, svakome od vas i vašim obiteljima od srca udjeljujem apostolski blagoslov. Hvaljen Isus i Marija!“

Hodočasnici iz Moersa ispred crkve sv. Ante u Padovi

● **Berlin** – U velikoj dvorani HKM u Berlinu, upriličila je 27. listopada svoj oproštaj dr. sc. gđa Zdenka Weber 1. tajnik za kulturu, znanost, prosvjetu i sport pri veleposlanstvu Republike Hrvatske u SR Njemačkoj koja je od 9. studenoga o.g. raspoređena na rad u ministarstvu vanjskih poslova RH u Zagrebu. Na nježno mjesto dolazi gđa Seadeta Midžić. Pred lijepim brojem okupljenih: predstavnika hrvatskih udruga, konzulata, njemačkih kulturnih društava i Misije dr. Zdenka Weber izrekla je veliko hvala za plodnu suradnju u glavnom gradu Njemačke.

O djelovanju dr. Zdenke Weber govorila je gđa Ana Wegener, predsjednica krovne udruge Hrvata i HKD „V. F. Mažuranić“. Riječi zahvale dr. Zdenki Weber izrekao je i gosp. Ivek Milčec.

Folklorna skupina „Hrvatski biseri“ otplesala je splet hrvatskih kola.

Dr. Weber obavljala je svoju službu u veleposlanstvu kroz protekle četiri godine. U Berlin je došla 1973. Bila je dva puta stipendistica Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD). Trajno je pratila zbivanja vezana uz život Hrvata u Berlinu i nastojala nizom predavanja i sudjelovanja u upravi HKD „Vladimir Fran Mažuranić“ afirmirati hrvatske kulturne i druge vrijednosti kako bi nas ostali Berlinčani upoznali i prihvatili kao kulturnu i europski svjesnu populaciju.

Od 1991. kontinuirano je živjela u Berlinu. Gotovo pet godina radila je u Deutsche Oper Berlin kao osobna referentica generalnog glazbenog direktora i

uvijek nastojala upoznavati ljude oko sebe s hrvatskom kulturom.

Nakon deset godina života i rada u Berlinu, dr. Zdenka Weber priznaje da joj je teško otići, Berlin će uvijek nositi u srcu i nada se da će i dalje moći afirmirati vrijednosti hrvatskog duha i stvaralaštva. Mladima je poručila da uče strane jezike, ali da ne zaborave ni svoj hrvatski jezik, i da budu istinski ambasadori svoje zemlje. Za vrijeme domjenka moglo se čuti od eminentnih njemačkih predstavnika da će se osjetiti odlazak gđe Zdenek Weber koja je pustila duboke korijene u gradu Berlinu.

Gđa Weber je plodno surađivala i sa „Živom zajednicom“, na čemu joj uredništvo toplo zahvaljuje, želeći joj uspjeh i Božji blagoslov na novoj dužnosti u Zagrebu.

Jozo Župić

● **Gersfeld** – Akademski slikar iz Zagreba Danijel Šokec predstavio se po prvi put svojim crtežima na jednoj izložbi izvan domovine. Od 10. do 22. listopada njegov ciklus crteža pod nazivom „Tijelo i prsti“ bio je izložen u Stadthalle u Gersfeldu, mjestu nadomak Fulde. Danijel Šokec rođen je

Danijel Šokec, crtež iz niza „Prsti kao niti tkanine“

20.7.1967. u Zagrebu. Završivši školu za primijenjenu umjetnost i dizajn na kiparskom odjelu, 1987. upisuje Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu na nastavničkom a potom na slikarskom odjelu. Za svoje radove dobiva 1990. nagradu Sveučilišta Zagreb. Od iste godine radi kao učitelj likovne kulture u osnovnoj školi Velika Mlaka i honorarno u dječjem selu Lekenik,

kao voditelj keramičke skupine. Prepoznatljiv je svojim crtežima u tehnici suhog pastela na papiru. Šaroliki spektar tema i motiva zorno svjedoče nazivi ciklusa kronološkim slijedom izlaganja: „Sa slavonskog ratišta“, „Pristašek I. i II.“, „Nebo nad Šćitarjevom“, „Ratne fotografije“, „Prsti kao niti tkanine“... Brojna njemačka publika rado je posjetila izložbu mladog hrvatskog slikara ne skrivajući oduševljenje i zanimanje za crteže. Gosp. Šokec i supruga Gordana, koja je također akademska slikarica, srdačno su dočekivali posjetitelje, a idilični perivoj, u kojem je smještena gradska dvorana, bio im je rasadištem novog nadahnuća.

Lucija Šarčević

Piše: Marijan Markotić

Mi i drugi

Ovim prilogom željeli bismo potaknuti raspravu o pronalaženju općeprihvatljivih i funkcionalnih modela građanskoga suživota između različitih etničkih, kulturnih, jezičnih i vjerskih skupina.

Prilikom susreta dviju nepoznatih osoba, odmah se postavlja osnovno pitanje: „Tko sam ja, a tko si ti? U čemu smo slični, a u čemu se bitno razlikujemo?“ Odgovor na ovo pitanje omogućuje jasnu definiciju vlastitoga i tuđega identiteta, ali i stavlja nam pred oči moguće sličnosti odn. razlike, koje – psihološki gledano – imaju svoju težinu, kada je riječ o našem stavu, ponašanju, pristupu prema poznatom ili nepoznom. Pritom ne treba izgubiti iz vida da je čovjek istovremeno i pojedinac (osoba) i član šire društvene zajednice u kojoj živi. Zanimljivo je primijetiti da se on – već prema socijalnom kontekstu – može bitno drugačije ponašati, ovisno o tomu nastupa li kao samostalna osoba ili kao pripadnik neke skupine.

Osobni i kolektivni identitet

U okviru našeg izlaganja osobni identitet je shvaćen kao misaoni proces pomoću kojega čovjek stvara sliku o samome sebi, utemeljenu na svojim predodžbama, ponašanju, doživljajima i reakcijama sredine. Na temelju osobnoga samopoimanja gradi se osjećaj vlastitoga „ja“ odnosno kolektivne pripadnosti – „mi“. Osobni i kolektivni identitet se izmjenjuju, već prema konkretnim i socijalnim situacijama u kojima se čovjek nalazi.

Tendencije današnjeg svijeta idu u oba smjera: s jedne strane, svijet ide za tim da svi budu jednaki (kao boce Coca-Cole); s druge pak strane, posvuda se osjeća strah i nastojanje da se pojedinci i narodi u svemu i pod svaku cijenu razlikuju.

Moderno društvo i osobni identitet

Tradicionalna životna zajednica (na selu, u manjem gradiću ili u prigradskom naselju) predvodila je društveni život, dirigirala pravila igre, postavljala okvire, davala identitet i uloge pojedinim skupinama građana, postavljala kratkoročne i dugoročne ciljeve.

S nastupom tzv. modernizacije, ponajprije u gradskim sredinama, došlo je do korijenite promjene stila i načina života – kako pojedinca, tako i društva uopće. Modernizacija je donijela sa so-

bom golemu diferencijaciju uloga i zadaća koje se zasnivaju na bazi funkcionalnosti. U takvim okolnostima pojedincu se nude brojne mogućnosti da samostalno oblikuje svoj način života i pokuša doći do željenog uspjeha. Time nužno dolazi do kidanja čvrste veze s prvotnom životnom zajednicom; cijena te slobode i neovisnosti su građanska anonimnost i socijalna izoliranost. S druge strane, u modernom društvu se otvara niz mogućnosti da pojedinac stupi u nove oblike zajedništva (klubovi, udruge, društva itd.), koji su u tradicionalnoj sredini jednostavno nemogući. Dakako, urbanizirana sredina omogućuje susret s različitim kulturama, običajima, tradicijama; ona je, po svojoj naravi, tolerantnija prema svemu onome što je drugačije, upadljivo, strano, čudno. Usporedo s time, trajno je prisutan strah da se u neizmjerom mozaiku lica i mentaliteta olako izgubi onaj prepoznatljivi lik („našega“, „domaćega“, „tipičnoga“) određene gradske sredine, u kojoj se starosjedioci više i sami ne prepoznaju.

Naše pravo „JA“

Kako u znanstvenim krugovima, tako i u najširim slojevima pučanstva, postoji duboko uvjerenje da je osobno „ja“ na prvome mjestu, da ima prednost u odnosu na kolektivno „mi“, jer ga se doživljava kao nešto izvorno, kao pravo.

Međutim, u svakodnevnom životu i jedan i drugi oblik identiteta imaju svoju važnu ulogu i značenje. Primjerice, duboka svijest o vlastitome „ja“ može uvelike pripomoći da u susretanju s drugima ne gledamo u prvom redu pripadnike dviju različitih naroda, država, već susret dviju osoba s nizom zajedničkih osobina, ali i razlika. Kolektivni identitet („mi“), sa svoje strane, može pripomoći da bolje uočimo razlike između dviju grupa, ali i sličnosti unutar grupe kojoj pripadamo. Zanimljivo je primijetiti da u takvim okolnostima težimo k tome da članove vlastite skupine bolje tretiramo nego one druge. Misli se da na taj način pokušavamo naglasiti premoć naše skupine i sve prednosti vezane za njenu pripadnost.

Osobni i kolektivni identitet se izmjenjuju, već prema konkretnim i socijalnim situacijama u kojima se čovjek nalazi. Tendencije današnjeg svijeta idu u oba smjera: s jedne stran svijet ide za tim da svi budu jednaki (kao boce Coca-Cole); s druge pak strane, posvuda se osjeća strah i nastojanje da se pojedinci i narodi u svemu i pod svaku cijenu razlikuju.

Pojam „stranac“ imao je kroz povijest negativno značenje, koje se zadržalo sve do danas. Ono što se strancima najčešće predbacuje jest da su primitivni, neobrazovani, neprilagođeni, nesposobni da se izraze jasno i dokraja. Nešto pozitivniju sliku stranca donio je sa sobom lik hodočasnika (putnika), te današnja moderna varijanta „turista“.

Iz perspektive promatrača, na putnika možemo gledati kao na stranca koji dolazi k nama; on postaje subjektom naših opažanja, strahova, očekivanja, ali i

Folklorna skupina HKM Offenbach na nastupu o 30. obljetnici Misije: stranci i doseljenici čuvaju nacionalnu folklornu tradiciju kao dio vlastitog identiteta

radoznalosti. Međutim, u trenutku kada smo i sami putnici/stranci, naše gledište se znatno mijenja: mi smo ti koji su suočeni s nepoznatom sredinom, jezikom, ljudima itd.

Ukratko, značenje stranoga, tuđega često ima *negativno* obilježje, ukoliko predstavlja nijekanje vlastitog, domaćeg, sigurnog i povjerljivog. Istovremeno ono sadrži u sebi fascinirajuće elemente radoznalosti, privlačnosti i znatiželje.

Strano kao doživljaj

Imamo li na umu činjenicu, da sve ono što je drukčije, različito, daleko, ne doživljavamo automatski kao strano, pitamo se: što je, zapravo, to što nekoga ili nešto čini stranim, tuđim? Iako nam na prvi pogled može izgledati neshvatljivo, upravo ono u čemu se mi bitno razlikujemo od drugih, velikim dijelom definira naš vlastiti identitet, postavljajući jasne granice između nas i drugih. U tom smislu bi se moglo kazati da su strano i vlastito dvije krajnosti jedne te iste stvarnosti. Stoga, nimalo ne čudi, zašto se osobe koje su jako nesigurne u svoj vlastiti identitet, toliko boje susreta s drugim, nepoznatim, stranim osobama.

Netrpeljivost prema strancima

Na koncu ovoga razmatranja postavljaju se vrlo složeno, ali neizbježno, pitanje: u kojim okolnostima rezerviranost, sumnjičavost i nepovjerenje prema strancima prelazi u otvorenu mržnju, diskriminaciju ili čak nasilje? Sigurnih odgovora nitko nema. Ipak, postoje više ili manje uvjerljivi znanstveni modeli koji nastoje objasniti tu pojavu. Jedan od tih modela zasniva se na tzv. teoriji odbojnosti. Naime, ako se određena skupina ljudi nastoji pod svaku cijenu domaći, posjedovati nešto – i pritom drži kako ima pravo na to – a ne uspije u tome pokušaju, ona se osjeća prikraćenom, zakinutom. Takvo raspoloženje izaziva odbojnost, prezir i mržnju prema onima za koje se drži da su se domogli željenoga cilja. Nevažno je radi li se o novcu, radnome mjestu, položaju, imetku, stanu ili boljim izgledima za budućnost; konačno, u igri mogu biti socijalni prestiž, osobni ili kolektivni ponos, dostojanstvo ili pak identitet. Zamišljena, nestvarna (ili često umišljena) opasnost djeluje jednako uvjerljivo kao i stvarna. Prvotni uzrok napetosti, nezadovoljstva i netrpeljivosti prema strancima nije dakle gospodarska kriza, već gubitak samopouzdanja, smisla, povjerenja i perspektive u bolju budućnost, za koje se optužuju drugi. ■

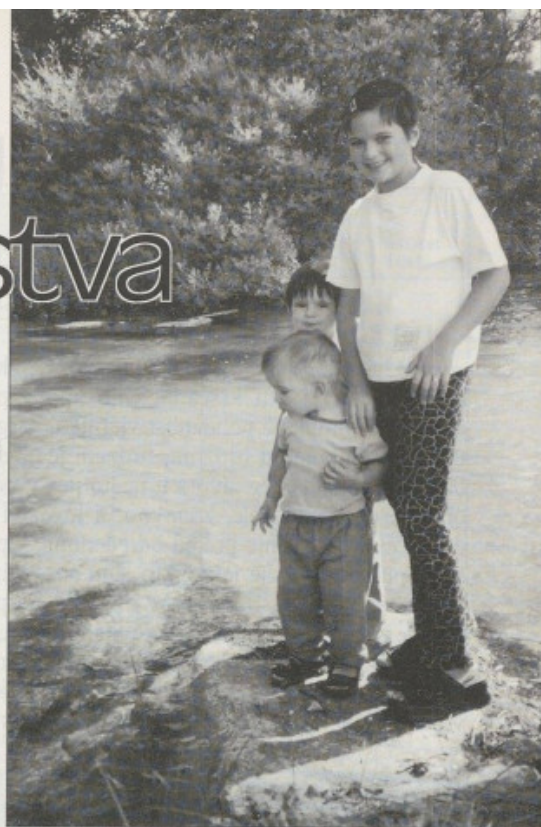
Andeo sestrinstva

Andeo sestrinstva dovodi me u doticaj s mojom emocionalnošću i duhovnošću. Anđeli oduvijek stoje u sestrinskom odnosu prema našoj duši.

Biblija neprestano govori o bratskoj i sestrinskoj ljubavi. Prvi kršćani imali su sretno iskustvo braće i sestara po tijelu, a i sva je zajednica postala zajednicom braće i sestara. Andeo braće i sestara želi ti pokazati koliko dobivaš braće i sestara ako im se približiš kao brat ili sestra.

Temeljno iskustvo prvih kršćana bilo je u tome što su svi članovi kršćanske zajednice postali njihova braća i sestre. Temelj za to bio je u istome Ocu. Svi se zajedno smijemo moliti našem nebeskom Ocu, pred njim smo braća i sestre. Isus naziva svakoga koji vrši volju Očevu „bratom i sestrom“ (Mk 3,35). Ako tražimo blizinu toga uzora, ako se okupljamo oko Isusa i spremni smo kao i on vršiti volju Očevu, tada smo Kristova braća i sestre, tada nastaje nova obitelj u kojoj su svi ravnopravni. Isus je izričito rekao svojim učenicima da ne dopuste da ih nazivaju rabbi, jer imaju samo jednog Učitelja, a svi su braća (Mt 23,8).

Andeo sestrinstva nam pokazuje da smo svi ravnopravni, da se nitko ne izdiže nad drugim. Često se u našim socijalnim pozicijama izdižemo nad druge, a još više u našim sudovima. Osjećamo se boljima od drugih i izdižemo se nad druge. Fiksirani smo na njihove negativne strane, i ne primjećujemo kako naše slabosti projiciramo na druge. Taj mehanizam projiciranja naših pogrešaka na druge i izdizanja nad drugima vrlo je proširen. Ne dopuštamo da nam se drugi približe, štitimo se od njih i time gledamo vlastitu istinu u lice. Tko prepoznaje vlastitu istinu, taj prestaje tražiti svoje pogreške kod drugih. On postaje istinski brat i sestra za svakog čovjeka. U svakome

prepoznaje samog sebe. Jedan svećenik priča da je imao sreću živjeti u obitelji s još troje braće i sestara i da je imati sestru drugačije od imati brata. U djetinjstvu su starije sestre zastupale majku. Postoji andeo sestrinstva koji se majčinski brine za nas. Sestra nije nad nama, nego uz nas. Ona je nježna i puna razumijevanja. Ona otkriva potrebe koje majka ne može ispuniti. To su sestre, pratilice na putu. S braćom ide teže. Sa sestrama se intenzivnije razgovara. U sebi dodiruješ strune koje po braći ne bi zazvučale. Andeo sestrinstva dovodi me u doticaj s mojom *anima*, s mojom emocionalnošću i mojom duhovnošću. Anđeli oduvijek stoje u sestrinskom odnosu prema našoj duši. Helumt Hark, evangelički župnik i terapeut, govori o erotskom odnosu ljubavi između naše duše i anđela kao našeg duhovnog pratioca. Ako u enciklopediji umjetnosti promatramo anđele, često otkrivamo njihovo erotsko isijavanje.

Oni zatitraju nešto u našoj duši što inače jedino dragi čovjek oživi. Erotska snaga anđela iscjeliteljski djeluje na nas. Iskustvo sestre može nas dovesti u doticaj s unutarnjim anđelom. Sama sestra može postati andeo koji u nama pokreće nježne strune duše, koji oživljava u nama duhovne energije i iscjeliteljski djeluje na naše rastrgano srce. Želim ti susret s mnogim anđelima sestrinstva. Želim ti da i sam postaneš pobudni i oživljujući andeo sestrinstva za druge. Priredio: Jozo Župić

Na putu prema Bogu

Članovi Franjevačke mladeži (FRAMA) i vjernici hodočastili početkom listopada u Asiz, Padovu i Einsiedeln. Osjećaj žive franjevačke karizme i u ovom vremenu.

Hodočašće je uvijek zauzimalo važno mjesto u životu kršćana. Ono je i danas vrlo omiljena pobožnost vjernika. Ono se razlikuje od turizma: turizam je bijeg iz svakidašnjeg života u nešto neobično, nesvakidašnje, zabavno, a hodočašće je putovanje prema određenom cilju, putovanje koje je bogato simbolima. Simbol našeg hodočašća jest Bog. Zato je za kršćane hodočašće slavije vlastite vjere jer imaju pred sobom riječi psalmista: „O Bože, ti si Bog moj: gorljivo tebe tražim; tebe žeda duša moja,

kao trajno hodočašćenje od Galileje preko Samarije do Judeje, do Jeruzalema gdje će biti raspet. Evangelist Luka opisuje Isusovo djelovanje kao veliko putovanje koje za cilj ima ne samo križ nego i slavu Uskrsa i Uzašašća. Hodočašće je prilika i povod vjerniku da se duhovno izgradi, da pobudi svoj vjerski život, da preusmjeri svoj životni put prema Bogu. „Tijekom povijesti, kršćanin je polazio na put da slavi svoju vjeru na mjestima koja čuvaju uspomenu na Gospodina ili na onim mjestima koja predstavljaju

Leopolda Bogdana Mandića, bili smo hodočasnici na istom putu do Krista. Njihov duh, koji je i danas u tim zemnim hramovima prisutan, jednako je tako prisutan i djelatan u srcima mnogih vjernika širom svijeta. Njihov životni primjer ispunjavao je naše duše Božjom prisutnošću te smo osjećali da je „naše hodočašće proces obraćenja, žudnja za intimnošću s Bogom, povjerljiva molitva za materijalne i duhovne potrebe“. Združeni zajedničkom molitvom nastavili smo hodočasnički put prema Asizu. Mnogi koji su o sv. Franji sanjali, ovdje su ga tek donekle mogli i upoznati. Iako naše vrijeme nije isto kao i ono prije osam stoljeća, „ipak stoji isti lik na jednom malom brežuljku iznad grada u Umbriji, tmas nasuprot tami što nestaje. Stoji s uzdignutim rukama, oko njega razliježe se ptičji pjev, a iza njega se nazire jutarnja zora“. Na sam Svečev blagdan 4. listopada, zadivljeni smo ostali ugledavši Grad na gori. Bazilika sv. Franje, katedrala sv. Rufina, bazilika sv. Klare, crkve sv. Damjana i Velike Gospe te posebno bazilika Gospe od Andela (Porcijunkula) otvarale su nam svoja povijesna vrata prema skromnoj unutrašnjosti u čijoj jednostavnosti i tišini čovjek jednostavno protre. Na tim mjestima i u nama se lomio povijesni asiški glas: „Što mi je činiti?“ Budio se Kristov odgovor u našoj nutрини: „Hodočasniče, idi i popravi moju Crkvu koja se ruši!“ I nakon osam stoljeća starim se Gradom na gori još i danas osjeća i čuje Franjin pozdrav *Mir i dobro!* te „*Pjesma stvođenja*“. Od Franjina smo se grada teško rastali, ali se u njega vraćamo i dogodi-ne. Radi Franje i duha Asiza!

U povratku smo hodočastili u Marijino svetište Einsiedeln u Švicarskoj koje je u sklopu benediktinskog samostana. Veličanstvenu baroknu crkvu koju resi na „tisuće bucmaštih anđelića“ i neprocjenjivih umjetničkih slika i mi smo ukasili svojom molitvom i pjesmom. I tu je bio kraj našem hodočasničkom putu. A Venecija? Suvišno je trošiti riječi za taj „grad iz snova“ u kojem bi i „bogovi i muze“ poželjeli stanovati. Ali moramo priznati da smo se samo u tom gradu, u toj „staroj dami“ „Veneciji osjećali i ponašali kao pravi turisti. fra Jojo

tebe želi tijelo moje, kao zemlja suha, žedna, bezvodna. U Svetišu sam tebe motrio gledajući ti moć i slavu!“ (Ps 63). Hodočašća u vjernicima hrane duhovnost, jačaju vjeru i zajedništvo, potiču na djela ljubavi i milosrđa, upoznaju kulturne vrednote naroda u čiju su sredinu došli kao tuđinci, te oživljavaju poslanje Crkve.

Isus – put k Bogu

Isus se predstavlja kao „Put, Istina i Život“ a utjelovljenjem i rođenjem od Djevice Marije krenuo je na put svojega naroda i cijelog čovječanstva sjedinjujući se na neki način sa svakim čovjekom. Isus ne samo da pokazuje put kojim treba hoditi do Boga nego i sam hodi tim putem. On je u svojoj osobi Put do Boga. On je još kao dječak hodočastio s roditeljima u Jeruzalem, u Hram. Njegovo javno djelovanje postupno se oblikuje

važne trenutke povijesti Crkve. Posjećivao je svetišta koja časte Majku Božju ili svetišta koja podržavaju živi primjer svetaca. Njegovo je hodočašćenje proces obraćenja, žudnja za intimnošću s Bogom, povjerljiva molitva za svoje materijale i duhovne potrebe. U svim svojim mnogostrukim vidovima hodočašće je uvijek bilo za Crkvu čudesni dar. Ono simbolizira iskustvo čovjeka kao putnika, koji tek što je izišao iz majčina krila već se upućuje na put vremena i prostora svojega života.“ (A. Rebić: *Dokument o hodočašću 2000, BS 1/99.*)

Uzdignute ruke sv. Franje

Franjevačka mladež – FRAMA – i drugi vjernici iz HKM Frankfurt/M. krenuli su u ovom hodočasničkom duhu u Padovu, Asiz, Veneciju i Einsiedeln od 2. do 6. listopada ove godine. U Padovi, na grobovima sv. Ante Padovanskoga i sv.

Rješenje pošaljite najkasnije do 5.12.2001.

Mir

Mariofil Soldo	Odrješito, vrlo odlučno	Franjevačko geslo „Mir i dobro“ (lat.)	Ivan Lacković	Ptice grabljivice	Posjedovna dobra, imetak	Vanadij	Ruda, kalcijev fosfat	Bivši loptač „Hajduka“ Niko	„Živa zajednica“	Oštar vjetar u Francuskoj	Otok Ižana	Mjesto kod Zadra	Tisuća tona	Otokar Levaj
Čovjek koji nešto opisuje		▽							Muško ime „Rizma“					
Židovski pozdrav	▷					Predvorje sa stupovima Vitez								
Dvadesetšesto slovo i kiks			Napraviti prvi ... TV-voditelj Družijanić						Način pisanja Split					Oni koji izrađuju čilime
Osobina onoga koji je redovit		==	▽							Laku ... Zakapanje u grob				
Taljenjem otopiti							Ubacivati bez reda Ancila Bubalo							
Smedokosa žena	▷								Anna Oxa „Alt“			Slova ispred P i L Zemljište na sjenovitu mjestu		
Bavi se kuhinarstvom	▽			Ana Roje Arapski pozdrav			Doksati							
Bakterija okruglasta oblika, koka				▽	Širenje nadimanje,									
Unošenje										Broj krakova u hobotnice				
Lutecij			Ed Nelson Ekološki tip							Velika talijanska rijeka, Pad			„Avance“ Taljenje sedimentnih stijena	
Polunametnik na stablima										Bijes, srdžba Muško njemačko ime				
Norveška		U koje vrijeme Momčad, ekipa								Bivša miss Čapalija				
Submolekularne čestice										„Rabat“		„Amper“ Stipe Drviš		Pokrajina u Kanadi
Pravilno izmjenjivanje										Jednako				
Sitna izraelska novčana jedinica	▷				Urugvaj					Ivan Leko				
Morska životinja, pistelj					Žila kucavica									
Tajland		Mir (engl.) Napor, muka												
Morski greben, punta			Država na Bl. istoku Olga Pakalović							„Općinsko lovačko društvo“ Grčki didakt. pjesnik			Kutina „Elektron“	
Početi krvaviti										Rojta, kita Tomislav Ivčić				
												„Argon“ Aljoša Asanović		
Mir, mir, do neba	Naputak „Ocean“						Rana tresnja „East“						Italija Oznaka na vozilu auto škole	
Oliver Dragojević			Model nečega							Doziv na telefonu				

GIESSEN

Blagoslovljen budi, o moj Gospodine...

Na četvrtoj smotri djece i mladih
u Gießenu nastupilo 11 zborova.

Program su vodile
Ana Halupa
i Marina Guzić

Četvrta smotra crkvenih zborova djece i mladih hrvatskih katoličkih misija održana je u nedjelju 28. listopada u crkvi sv. Bonifacija u Gießenu u organizaciji Hrvatskog dušobrižničkog ureda iz Frankfurta i HKM Gießen.

Smotri je prethodilo euharistijsko slavlje koje je u prepunoj crkvi predvodio delegat fra Josip Klarić.

Župnik domaćin fra Marijan Petričević zaželio je dobrodošlicu i uspješan nastup svim zborovima. Delegat Klarić je istaknuo kako je to dan zajedništva djece i mladih okupljenih u zborovima.

Podsjetio je kako u 27 njemačkih biskupija ima 2804 dječja zbora u kojima pjeva 61264 članova. Također u tih 27 biskupija djeluje 1650 zborova mladih u kojima je 28983 djevojaka i mladića, dok je 9970 mješovitih zborova u kojima pjeva 314666 žena i muškaraca. „Budite sretni što pjevate, jer ako ste vi sretni, učinit ćete sretnima sve one s kojima živite“, rekao je Klarić u propovijedi.

Nakon misnog slavlja, koje su svojim pjevanjem uveličali svi zborovi, delegat Klarić otvorio je smotru. Program su uspješno vodile Ana Halupa i Marina

Guzić iz Gießena. Uslijedio je nastup svih 11 zborova.

Na kraju smotre delegat Klarić je voditeljima zborova podijelio spomenice te monografiju na njemačkom jeziku „Reise durch Kroatien“, Josipa Madračevića i Andreasa Brauna. Sudionicima smotre obratio se i Bernd Krämer, referent za strane katolike biskupije Mainz, prenijevši im pozdrave biskupa kardinala dr. Karla Lehmana. Nakon toga je župnik Petričević pozvao sve na okrjepu u misijsku dvoranu, gdje je mlade i sve nazočne zabavio duo „Virus“ iz Frankfurta. ■

Izraz duhovnog raspoloženja

kojem treba zahvaliti za
tehničku tonsku pomoć
svim sudionicima smotre.

Svrha održavanja smotri zborova je svakako promicanje i predstavljanje duhovne glazbe te okupljanje i druženje djece i mladih hrvatskih katoličkih misija. Kad se ima to na umu, tada bi se o četvrtoj smotri, održanoj u Gießenu, moglo reći sljedeće.

Najveće oduševljenje publike izazvao je zbor mladih iz Düsseldorfa. Vrlo dobro osmišljen i pripremljen program govori o kvaliteti zbora. Oni su se predstavili novom skladbom fra Branka Brnasa „Anđeli mira“ i drugom, širokoj publici poznatom crnačkom duhovnom pjesmom (negro spiritual) „Bože moj“ u obradi istog skladatelja. Voditelj zbora je u nastup uključio pokrete u koracima i rukama na što je oduševljeno reagirala i sama publika.

Zbor mladih iz Frankfurta imao je u umjetničkom smislu zahtijevniji program u kojem je tražena stručnost voditelja u dirigiranju i tehnici pjevanja. Dirigent fra Ante Krešo Samardžić uspješno je primijenio svoje iskustvo rimske tzv. Palestrina-škole koja zahtijeva čisto i precizno intoniranje. Osim što je pjevao jasno, čisto intonativno i ritmički, zbor je postigao ono što je najteže – izjednačenost svih glasova koji su se odlikovali svijetlom i tankom bojom. Opuštenost i veće dinamičke promjene pridoni-jeli bi još većoj kvaliteti izvođenja.

Nešto drugačiji dojam ostavio je zbor iz Berlina. Jasno su se čuli, bili su sigurni,

nij, puniji i zreliji glasovi. Zbor je imao boju više folklornog kolorita – došao je do izražaja tzv. „Bruststimme“. Lica pjevača zračila su vedrinom, posebno kod djevojaka koje su imale solističku ulogu. Još bi trebalo poraditi na izjednačenosti svih glasova u zboru, jer su neki glasovi bili previše dominantni.

Kod zbora mladih iz Mainza, koji su također pjevali višeglasne kompozicije, posebno je za pohvaliti dirigenticu koja je pokazala držanje dostojno zborovode. U tehnici dirigiranja ona se isticala u odnosu na druge mirnoćom i kvalitetom.

Zbor djece iz Sindelfingena je vrlo brojna. Ako se prilikom dirigiranja s dječjim zborom primijeni ležerniji pristup, tada bi se postigli bolji rezultati u izvođenju, veća opuštenost solista i manja trema. U instrumentalnoj pratnji pjesama nedostajala je lagana harmonijska podloga orguljskog registra.

Najdulje i zamorno putovanje do Gießena imao je zbor iz švicarskog St. Gallena. Stjecajem okolnosti oni su zakasnili na početak programa što se odrazilo na početnoj intonativnoj nestabilnosti. Za pohvalu je da su uspješno otpjevali njemačku crkvenu popijevku „Hvali Gospodina“ u harmonizaciji J. S. Bacha, koja po težini odgovara starijem uzrastu.

Iz Nürnberga je nastupala tek nedavno osnovana skupina pjevača uz pratnju instrumentalnog sastava „Corona“,

Bez obzira na probleme akustičke naravi i kratko djelovanje skupine rezultat je ipak solidan. Osjetio se potencijal, srce i želja djevojaka za daljnjim radom i napredovanjem. Skupina je nastupila sa suvremenim programom.

Skladbe koje su izveli zborovi iz Darmstadta, Wiesbadena, Rüsselsheima i Offenbacha bile su solidno izvedene, s tim što za dječje zborove treba uvijek pronaći skladbu prikladnu za dječji uzrast, kao što je to pjesma „Din don“ zbora iz Offenbacha. U zboru iz Darmstadta suverena je bila solistica. Uzgred rečeno, većina zborova opremila se za ovu priliku posebnom odjećom ili odijevnim rekvizitima, što je smotri dalo svečaniji izgled. Vrijedi navesti da su zborovi tzv. malih misija u međuvremenu uveliko uznapredovali i brojčano i kvalitetom.

Uočeni su nedostaci u organizaciji vezani uz tehniku ozvučenja i nemogućnost probe prije nastupa (Stellprobe). Kod takvih smotri trebalo bi svakako imati ton-majstora. Potrebna je i veća suradnja svih voditelja zborova i glazbenika prije i poslije smotre, radi razmjene mišljenja vezanog za uspješnije nastupe i podizanje umjetničke razine same priredbe.

Smotre treba svakako njegovati i dalje, jer mladi rado i s oduševljenjem prihvaćaju ovakvo pjevanje kao izražavanje svoga duhovnoga raspoloženja i kao priliku za susretanje i druženje s vršnjacima iz drugih zajednica. **Neda Perdić**

IV. SMOTRA ZBOROVA DJECE I MLADIH GIESSEN, 28.10.2001.

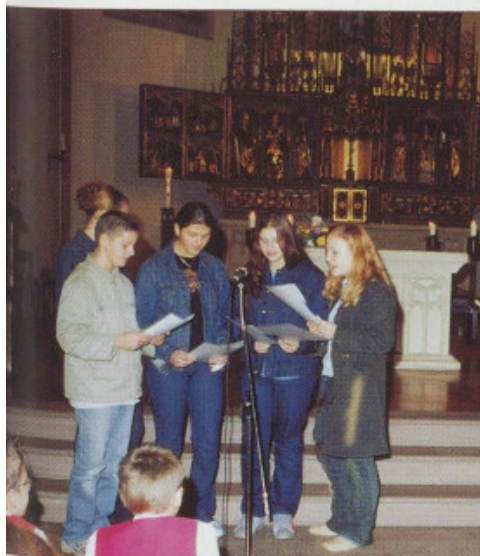
▲ HKM Darmstadt:
„Veselo svetkujmo“
(G. P. Crnkovački, obr.: I. Žan),
„Zdravo rajska Kraljice“ (obr.: I. Žan)

▲ HKM Offenbach:
„Klanjat će se Tebi Gospodine svi narodi
zemlje“ (I. Žan),
„Din don“ (M. Nardeli)

▲ HKM St. Gallen:
„Kraljice mira“ (I. Šutalo),
„Hvali Gospodina“ (J. S. Bach)

▲ HKM Nürnberg:
„Oče naš“ (Z. Palić), „Pozdrav prijatelju“ (A. Logaro)

HKM Wiesbaden:
„Kao Marija“ (arr. M. Široki), „Nek' slavljen bude Bog“
(nepoznat autor)

▲ Lijepo vidjeti, ugodno čuti.
Mladi svirači iz St. Gallena

IV. SMOTRA ZBOROVA DJECE I MLADIH GIESSEN, 28.10.2001.

▲ Akustične gitare
i orgulje pratile su
i nastup dječjeg
zbor iz Offenbach

▲ HKM Berlin:
„Anđelov pozdrav Mariji“
(Akaristos),
„Pjesma stvorenja“
(A. Čavka, A. Vučković)

HKM Rüsselsheim:
„Želim klicati“ (L. Duvall),
„Blagoslovljen budi“
(.Negro, prepj.: Č. Antolić)

